

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2021

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

Nova banka AD Banja Luka

SADRŽAJ

O nama	6
Uvodna riječ	8
Uprava Banke	10
Profil Banke	12
Vizija	12
Misija	12
Vrijednosti	12
Organi upravljanja	13
Makroekonomsko okruženje	14
Makroekonomsko okruženje danas	14
Indikatori finansijskog zdravlja bankarskog sektora Bosne i Hercegovine	16
Najznačajniji finansijski i regulatorni pokazatelji poslovanja	17
Izvještaj o finansijskoj poziciji	17
Izvještaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu	19
Ključni indikatori poslovanja	20
Kvantitativno ostvarenje strategije poslovanja	22
Poslovanje za stanovništvom	22
Poslovanje za pravnim licima	25
Razvoj proizvoda za stanovništvo	27
Razvoj proizvoda za pravna lica	29
Upravljanje sredstvima	30
Upravljanje likvidnošću	30
Upravljanje deviznim rizikom	31
Upravljanje kapitalom	32
Upravljanje rizicima	33
Okvir upravljanja rizicima	33
Organizacija upravljanja rizicima	33
Kreditni rizici	34
Nekreditni rizici	34
ICAAP - Postupak interne procjene adekvatnosti kapitala	35
ILAAP - Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti	36
Plan kontinuiteta poslovanja	37
Upravljanje ljudskim resursima	38
Struktura zaposlenih i fluktuacija	39
Edukacija zaposlenih	40
Program uvođenje novih radnika u posao	40
Društveno odgovorno poslovanje	42
Finansijski izvještaji	47

O nama

Nova banka AD Banja Luka posluje na području Bosne i Hercegovine od 1999. godine. Od tada pa do danas, Banka je izrasla u jednu od vodećih banaka na području Bosne i Hercegovine, odnosno vodeću banku na području Republike Srpske (posebno kada je riječ o visini aktive).

Banka je u 100% domaćem vlasništu, a najveći akcionar Banke je renomirano preduzeće MG MIND d.o.o.

Banka nudi širok portfolio tradicionalnih bankarskih usluga (uključujući različite vrste kredita, dokumentarnih poslova, depozita i štednje, platnih transakcija i transfera novca, mjenjačkih poslova i slično), ali takođe obavlja i veliki broj primarno nebankarskih aktivnosti kao što su brokerske operacije, kastodi poslovanje i faktoring.

Banka je do sada svoj rast najvećim dijelom zasnivala iz poslova sa privredom i poslova sa stanovništvom. U strukturi poslovanja Banke dominantno mjesto zauzimaju proizvodi i usluge koje se odnose na plasmane privredi i stanovništvu, kao i usluge platnog prometa kojima su takođe servisirani ovi klijenti Banke.

Ponuda Banke prema klijentima diferencirana je u zavisnosti od segmenta kojem klijent po svojoj prirodi pripada, te se u skladu sa navedenim razlikuju: Segment stanovništva, Segment malih i srednjih preduzeća (SME), Segment Velikih klijenata i Segment Javni sektor.

Standardna ponuda proizvoda Banke za segment stanovništva uključuje kreditne i štedne proizvode, te pakete za stanovništvo. U okviru ponude proizvoda Banke posebno se izdvajaju kartični proizvodi. Kako je Banka usmjerena ka digitalizaciji implementacijom projekta Smart Nova i uvođenjem Smart Nova mobilne aplikacije u ponudu Banke u okviru koje je implementirana usluga e-Novčanik, Banka je u svoju ponudu uvela i digitalnu karticu. Sve kartice koje Banka trenutno izdaje imaju beskontaktnu funkcionalnost i 3DDS zaštitu prilikom plaćanja na internetu. Banka konstantno unapređuje i proširuje prihvatnu mrežu platnih kartica. Prateći tržišne trendove i sve veću potrebu za online trgovinom, Banka je nastavila razvoj i širi mrežu klijenata u e-commerce. Nova banka u dijelu poslova sa stanovništvom nudi i proizvod Ovlašteni mjenjač.

U segmentu SME standardnu ponudu čine krediti za različite namjene (osnovna i obrtna sredstva, održavanje tekuće likvidnosti, refinansiranje postojećih kredita, projektno finansiranje), pri čemu ročnost i način otplate kredita usklađujemo sa kreditnom sposobnošću klijenta. Veliki udio u portfoliju kredita ovog segmenta čine krediti iz sredstava Investiciono-razvojne Banke Republike Srpske. Nova banka aktivno učestvuje i u realizaciji Garantnog programa podrške privredi za ublažavanje posljedica pandemije COVID-19 koji sprovodi Vlada Republike Srpske. Ostali proizvodi koji su u ponudi su dokumentarni poslovi (garancije, akreditivi), otkup potraživanja, oročeni depoziti, usluge unutrašnjeg i ino platnog prometa, usluge elektronskog bankarstva, biznis kartice i POS terminali. Segmentu malih i srednjih preduzeća je dostupan i proizvod ovlašteni mjenjač.

Osnovne usluge koje se pružaju Segmentu velikih klijenata i segmentu javni sektor su krediti, otkupi potraživanja, garancije, akreditivi, okvirni plasmani, depoziti, poslovi platnog prometa. Nova banka se na tržištu prepoznaje kao jedna od rijetkih koja pruža usluge otkupa potraživanja. Ovaj vid bankarskih usluga vremenom je izrastao u veoma bitan profitabilan faktor saradnje sa korporativnim klijentima.

U segmentu poslovanja sa hartijama od vrijednosti klijentima su na raspolaganju usluge kastodi banka i brokersko poslovanje. Banka svojim klijentima nudi i mogućnost pristupa domaćem tržištu kapitala, te kupoprodaju dužničkih i vlasničkih hartija od vrijednosti, uz posredovanje Filijale za poslovanje sa hartijama od vrijednosti „Broker Nova”.

Organizacionu strukturu Banke čine: Centrala Banke u Banjoj Luci i 65 drugih organizacionih jedinica, odnosno, 13 filijala, Filijala za poslovanje hartijama od vrijednosti „Broker Nova”, 15 ekspozitura, 19 izdvojenih šaltera i 17 agencija. Organizacione jedinice Banke se danas nalaze u Banja Luci, Mrkonjić Gradu, Gradišci, Sanskom Mostu, Novom Gradu, Prnjavoru, Laktašima, Prijedoru, Kozarskoj Dubici, Bijeljini, Ugljeviku, Doboju, Tesliću, Modrići, Brodu, Derventi, Stanarima, Brčkom, Lončarima, Istočnom Sarajevu, Palama, Rogatici, Sokolcu, Sarajevu, Ključu, Zvorniku, Milićima, Bratuncu, Šekovićima, Vlasenici, Trebinju, Gacku, Foči, Višegradi, Tuzli, Međugorju i Mostaru. Veći broj organizacionih jedinica Banke lociran je u Republici Srpskoj, dok se nešto manji broj nalazi u Federaciji Bosne i Hercegovine. Sve organizacione jedinice su kanali distribucije proizvoda Banke prema klijentima, koji su primarno retail i SME klijenti, a sekundarno veliki korporativni klijenti.

Banka je napravila značajan iskorak u uvođenju digitalnih aplikacija u poslovanju sa klijentima, a u periodu Strateškog plana ima namjeru uraditi digitalnu transformaciju svih bančnih procesa.

Takođe, nova organizaciona šema prilagođena savremenoj bankarskoj organizaciji je takođe u fokusu unapređenja u smislu boljeg i efikasnijeg rada u svim segmentima. U periodu Strateškog plana očekuje se veća profitabilnost, manji CIR, unapređenje i pojednostavljivanje odnosa sa klijentima u cilju povećanja njihovog zadovoljstva.

Banka i dalje ima ambiciju jačanja i stvaranja najveće domaće bankarske grupe na teritoriji BiH. Nova banka AD Banja Luka želi biti snažna, pouzdana domaća banka koja je u istoj mjeri privlačna investitorima, klijentima i svojim zaposlenima.

Uvodna riječ

„Menadžeri se hvale velikim brojevima, lideri velikim ljudima u timu“. - Simon Sinek

Rezimirajući proteklu godinu, ponosan sam jer mogu Novu banku da vidim kao sjajno mjesto za rad u kojem poslovni izazovi postaju izazovi svakoga od nas, a uspjesi koje pravimo rezultat ne samo našeg rada već i pozitivne energije koju stvaramo zajedno. Uspostavljanje i promovisanje naših vrijednosti i želja da pronadjemo novu generaciju profesionalaca polako stvara jedinstvenu konkurentsku prednost. Korporativne vrijednosti, poput brige o klijentima, integriteta, poštovanja, povjerenja i timskog duha, postulati su na kojima se zasniva naša poslovna filozofija i principi prvog reda na kojima smo nastavili djelovati. Svaku od navedenih vrijednosti nastojimo ugraditi u naše poslovne procese, kako bismo inspirisali ljude koji ih vode, donoseći odluke sa pogledom na budućnost, nastojeći da postignemo ravnotežu između posla i života, između kratkoročnih i dugoročnih ciljeva. Svjesni smo da naš život ne počinje kada završimo posao i krenemo kući. On traje i dok smo na poslu i želimo da bude protkan srećom i zadovoljstvom. Naša misija je da ga jedni drugima što više uljepšamo i obogatimo.

Novom organizacionom strukturu postigli smo usklađenost komunikacije, odluka i akcija, što nam je omogućilo da budemo efikasniji i usmjereni ka postizanju organizacionih ciljeva. Promjene strukture iznova su definisale način i obim u kojem se zaduženja i odgovornosti delegiraju, koordinišu i kontrolišu, čime je postignuto značajno ubrzanje radnih procesa i povećanje stepena sigurnosti, kvaliteta rada.

Godina 2021. posebno je značajna za Novu banku, jer su ostvareni najbolji pokazatelji poslovanja od njenog osnivanja. U ovoj godini aktiva Banke dostigla je iznos od 2,6 milijarde KM, što predstavlja rast od 10% u odnosu na prethodnu godinu. Uz aktivu Banke rastao je i procenat korištenja svih proizvoda Banke, ali i broja korisnika.

Snaga tog uspjeha leži u partnerskim odnosima koje godinama gradimo. Sa posebnom pažnjom osluškujemo potrebe naših klijenata i nastojimo da im olakšamo pristup finansijskim uslugama. Planiramo i u godinama koje slijede nastaviti trend rasta i razvoja, te biti lider u inovativnim rješenjima čije prednosti će prvenstveno osjetiti naši korisnici, kao i radnici kojima će biti olakšane procesne aktivnosti.

Snažno vjerujem u sve zaposlene. Ponosan sam na lakoću sa kojom su usvojili korporativne vrijednosti, te kako su one, zahvaljujući njihovom prihvatanju, postale centralna dimenzija kulture naše organizacije. Tokom 2021. godine nastojali smo da unaprijedimo uslove u kojima radimo, da svim zaposlenim omogućimo da napreduju, te da stiču nova znanja i iskustva. Ostvareni uspjesi nisu proizašli iz rada bilo kojeg pojedinca, nego su rezultat zajedničkog rada, na čemu sam svima neizmjerno zahvalan.

S poštovanjem,

Siniša Adžić
Predsjednik Uprave Nove banke

Siniša Adžić

Predsjednik Uprave
Nove banke AD Banja Luka

Menadžment

UPRAVA BANKE

Siniša Adžić, predsjednik Uprave Banke

Siniša Adžić je rođen u Prijedoru, 19.7.1974. godine. Osnovnu školu i gimnaziju je završio u Prijedoru, a zvanje diplomiranog ekonomiste je stekao na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci 1999. godine. Posjeduje izuzetno profesionalno iskustvo, sedamnaest godina rada u bankarstvu, sa naročitim akcentom na područje Korporativnog i investicionog bankarstva. U toku svog bogatog radnog iskustva kontinuirano se usavršavao u struci, učestvujući na brojnim seminarima, edukacionim radionicama i sl.

Svoju karijeru je započeo u Fabrici keksa Mira iz Prijedora, gdje je proveo tri godine i stekao značajna iskustva u razumijevanju načina funkcionisanja BH tržišta.

Bankarsku karijeru je započeo u UniCredit bank d.d. Mostar 2004. godine, kao rukovodilac Poslovnice u Prijedoru, potom kao direktor Segmenta osobnog i poduzetničkog bankarstva. U periodu od 2009. do 2017. je obavljao funkciju izvršnog direktora/ člana Uprave za korporativno i investiciono bankarstvo UniCredit Bank a.d. Banja Luka, a od 2017. postaje odgovoran i za Maloprodaju, od avgusta 2020. godine u UniCredit bank d.d je obavljao dužnost člana Uprave za korporativno i investicijsko bankarstvo.

Funkciju predsjednika Uprave Nove banke AD Banja Luka g. Adžić je preuzeo u polovinom februara 2021. godine, sa ciljem da nastavi da radi na unapređenju svih pokazatelja u banci sa posebnim akcentom na zadovoljstvo zaposlenih, kroz unapređenje procesa.

Jasna Zrilić, član Uprave Banke

Jasna Zrilić je rođena 19.9.1975. godine u Banjoj Luci, gdje je završila osnovnu i srednju školu, te na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci stekla zvanje diplomiranog ekonomiste. Na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, odbranom teze "Strategija upravljanja aktivom i pasivom banke" stekla je zvanje Master ekonomiste za finansije, bankarstvo i osiguranje. Posjeduje licence brokera i investicionog menadžera.

U Novoj banci AD radi od 1.11.2000. godine, a od 2003. godine kao direktor Filijale za poslovanje sa HOV "Broker nova". Od 2009. godine imenovana za direktora

Sektora za sredstva te je bila nadležna za procese: upravljanje aktivom i pasivom banke, upravljanje likvidnošću, upravljanje deviznom pozicijom, upravljanje kapitalom, strateško planiranje, hartije od vrijednosti u portfelju banke, korespondentno bankarstvo, kreditne linije, te kastodi i depozitarni poslovi. Od januara 2019. godine do novembra 2020. godine bila je član Uprave Banke nadležna za sredstva, finansije, rizike, SPN i FTA te usklađenost poslovanja. Dužnost predsjednika Uprave Banke obavlja u periodu od septembra 2020. godine do februara 2021. godine, a nakon toga člana Uprave Banke nadležnog za sredstva, finansije i rizike.

Član je grupe za implementaciju Basel direktiva vezanih za kapital i LCR u Novoj banci, kao i član Upravnog odbora Banjalučke berze AD od avgusta 2014. godine.

Nenad Nenadić, član Uprave Banke

Nenad Nenadić rođen je 18.4.1982. godine u Bosanskom Grahovu. Nakon završetka Gimnazije u Banjoj Luci, zvanje diplomiranog ekonomiste stekao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, smjer Bankstvo.

Svoju profesionalnu karijeru započeo je 2006. godine u Hypo Alpe Adria Leasing DOO, da bi 2009. godine radni angažman nastavio u UniCredit Bank AD Banja Luka, primarno u segmentu malih i srednjih preduzeća, te korporativnog i investicionog bankarstva. Od 2016. godine obavljao je dužnost direktora Segmenta domaćih poslovnih subjekata, Korporativno i investiciono bankarstvo, te od juna 2020. godine i v.d. direktora segmenta javnog i finansijskog sektora i internacionalnih subjekata, Korporativno i investiciono bankarstvo. Marta 2021. godine imenovan je za člana Uprave Nove banke AD Banja Luka, čime je postao nadležan za Poslovanje sa pravnim licima.

Posvećenost klijentima, uspostavljanje i održavanje poslovnog odnosa sa klijentima iz različitih područja, kako poslovanja, tako i geografskih područja, njegova su najizraženija kompetencija.

Dejan Vukosavljević, član Uprave Banke

Dejan Vukosavljević rođen je 1.10.1978. godine u Banjoj Luci, gdje je nakon završetka srednje Ekonomiske škole, diplomirao na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, smjer Opšti menadžment, dok je svoja stručna znanja i vještine, tokom profesionalne karijere, proširivao kontinuiranim edukacijama iz domena finansija i menadžmenta, zatim prodaje i ljudskih resursa.

Profesionalnu karijeru započeo je u UG i MKO „Sinergija“, kao kreditni službenik u periodu od 2005. do 2007. godine, da bi u maju 2007. godine radni odnos zasnovao u Hypo Alpe Adria bank AD Banja Luka na poziciji voditelja SME. Od decembra 2008. do decembra 2010. godine bio je zaposlen u Balkan Investment bank AD Banja Luka gdje je obavljao funkciju direktora Filijale Banja Luka sve do zasnivanja radnog odnosa u Novoj banci 1.1.2011. godine. U Novoj banci karijeru nastavlja na poziciji šefa Odjeljenja za upravljanje prodajom SME, a od 1.12.2013. godine obavlja funkciiju direktora Sektora retail i upravljanje mrežom, te je bio nadležan za sveobuhvatan proces poslovanja u segmentu stanovništva i SME-a, kao i za rad mreže filijala koju čini skoro 60% zaposlenih Banke. Od 16.01.2020. godine obavlja dužnost člana Uprave Banke i nadređen je za poslovanje Banke sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima, zatim za upravljanje informacionim tehnologijama Banke, te za upravljanje poslovima restrukturiranja i naplate.

Borislav Trampa, član Uprave Banke

Borislav Trampa rođen je 21.8.1978. godine u Banjoj Luci, gdje je i stekao zvanje diplomiranog ekonomiste, te je 2007. godine položio i brokerski ispit. Nakon toga, master rad je odbranio na Ekonomskom fakultetu u Subotici, Univerziteta u Novom Sadu.

Radno iskustvo u bankarstvu sticao je od 2007. godine i to u Zepter komerc banci, Volksbank AD Banja Luka, te SBERbank AD Banja Luka. Radni odnos u Novoj banci započeo je 16.09.2013. godine kao šef Odjeljenja sa velikim klijentima u okviru Sektora poslovanja sa pravnim licima. Od 11.07.2016. godine obavlja je dužnost direktora Sektora poslovanja sa pravnim licima. U okviru svojih nadležnosti bio je odgovoran za poslovanje sa velikim klijentima i javnim preduzećima.

Od 16.1.2020. godine obavlja dužnost člana Uprave Banke i nadležan je za poslovanje Banke sa velikim klijentima i javnim preduzećima te za poslove platnog prometa i podrške poslovanju.

Profil Banke

Vizija

Biti dio najveće domaće bankarske grupacije koja posluje jednostavno, sigurno i odgovorno, biti pouzdan partner i Banka prvog izbora za naše klijente i zaposlene.

Misija

Mi smo snažna i pouzdana domaća banka, spremna da raste zajedno sa svojim klijentima i njihovim idejama, ali i da podrži one koji tek počinju. Na jednostavan, pristupačan i odgovoran način usmjeravamo naše poslovanje, tako da su briga za ljudе i privredni napredak utkani u naše korporativne vrijednosti, a svojim aktivnostima potvrđujemo da smo društveno odgovoran partner zajednice.

Vrijednosti

Vrijednosti su skup vodećih načela i temeljnih uvjerenja koja pomažu ljudima u organizaciji da funkcionišu zajedno kao tim i rade na zajedničkom poslovnom cilju. Vrijednosti su povezane s poslovnim odnosima, odnosima među zaposlenima, odnosima s klijentima i rastom kompanije. Vrijednosti su te koje nas ujedinjuju i definišu našu kulturu!

Briga o klijentima

Briga o ljudima nam je na prvom mjestu. Kroz svakodnevno poslovanje nastojimo graditi dugoročno dobre odnose.

Integritet

Moralne vrijednosti i zakonske dužnosti su nam važne. Poslu pristupamo profesionalno i pravično.

Poštovanje

Odnosimo se s poštovanjem od prvog dana s vama. Važno je iskazati poštovanje prema postignutim uspjesima drugih.

Povjerenje

Gradimo odnose na uzajamnom povjerenju uvažavajući tuđa mišljenja i stavove. Dogовори se поштују.

Timski duh

Naš cilj stižemo samo zajedno! Oslanjamo se na interna znanja i vaše ideje i inicijative su nam važne da idemo naprijed.

Naše usluge pružamo

- Putem **65** poslovnih jedinica
- Na preko **2000** POS terminala za kartična plaćanja
- **107** bankomata
- **24/7** putem elektronskog i mobilnog bankarstva
- S ponosom uslužujemo više od **200 000** klijenata

Organi upravljanja

Uprava Banke	Nadzorni odbor Banke	Banka
Siniša Adžić predsjednik Uprave Banke	Goran Radanović predsjednik Nadzornog odbora	Ivana Kantar sekretar Banke
Jasna Zrilić član Uprave Banke	Prof. dr Branko Krsmanović nezavisni član	Aleksandar Pekez interni revizor
Nenad Nenadić član Uprave Banke	Miroslav Lazarević član	
Dejan Vukosavljević član Uprave Banke	Ljupko Miletić član	
Borislav Trampa član Uprave Banke	Avram Milenković nezavisni član	

Makroekonomsko okruženje

2.1. Makroekonomsko okruženje danas

Praćenje makroekonomskih pokazatelja ima poseban značaj u kontekstu kretanja kamatnih stopa i drugih promjena na međunarodnim tržištima, što se može odraziti i na tržište Bosne i Hercegovine.

Kriza izazvana pandemijom najveća je ekomska kriza nakon Drugog svjetskog rata, a ista je obilježila 2020. godinu, te je ostavila traga i u 2021. godini. Nastavljen je ekonomski oporavak na globalnom nivou s nešto slabijim zamahom uslijed pandemije, što je rezultovalo prekidima globalnog lanca snabdijevanja, dužim od očekivanog, čime je dodatno potaknuta inflacija u mnogim zemljama.

Predviđa se da će ekonomski rast ostati snažan tokom sljedeće tri godine, uprkos nepovoljnim kratkoročnim faktorima. Nagli porast zaraze koronavirusom (COVID-19) u nekoliko država europodručja doveo je do ponovnog uvođenja ograničenja i povećane neizvjesnosti povezane s trajanjem pandemije. Ovoj neizvjesnosti pridonijela je pojava novog soja omikron. Osim toga problem uskih grla u nabavnim lancima sve je veći i sad se očekuje da će potrajati duže, da će se početi tek postepeno rješavati od drugog tromjesečja 2022. i da će potom potpuno nestati do 2023. U ovim se projekcijama očekuje da će realni BDP premašiti nivo iz perioda prije krize, u prvom tromjesečju 2022., što je jedno tromjesečje kasnije nego što se predviđalo u projekcijama iz septembra 2021. Uprkos tome, očekuje se da će se rast ponovno intenzivirati od sredine 2022. u uslovima ublažavanja ograničenja u snabdijevanju, smanjenja ograničenja i povezane neizvjesnosti prouzrokovanih pandemijom. Lična potrošnja i dalje će biti ključni pokretač ekonomskog rasta, a pridonosit će joj porast realnog raspoloživog dohotka, određeno smanjenje akumulirane štednje i stabilni uslovi na tržištu rada, pri čemu će stopa nezaposlenosti na kraju projekcijskog perioda biti najniža zabilježena od uspostave europodručja u 1999. U odnosu na projekcije iz septembra 2021. rast u kratkoročnom periodu revidiran je naniže zbog sve više uskih grla u globalnim nabavnim lancima i strožih ograničenja prouzrokovanih pandemijom. Postupno slabljenje tih nepovoljnih faktora trebalo bi poduprijeti snažniji oporavak od drugog tromjesečja 2022., što bi do kraja 2022. dovelo do porasta realnog BDP-a iznad nivoa predviđene u projekcijama iz septembra 2021., a godišnji rast u 2023. znatno bi se revidirao naviše zbog učinaka prenosa. Očekuje se da će inflacija biti viša tokom dužeg perioda. Prema prognozama MMF-a, iz oktobra 2021. godine, predviđeno je da će u prosjeku ukupna inflacija razvijenih zemalja dostići vrhunac od 3,8% u posljednjim mjesecima 2021. godine, te će se do sredine 2022. godine smanjiti na nivo od oko 2%. Prognoze za zemlje u razvoju i ekonomije u nastajanju na sličan način pokazuju pad ukupne inflacije na oko 4% do sredine 2022. godine, nakon vrhunca od 6,8% koji će se dostići krajem 2021. godine. Međutim, obzirom na dugotrajne poremećaje u snabdijevanju, značajne šokove vezane za cijene roba i stanova, sukobe u Ukrajini i sankcije određenim zemljama i sl., očekuje se da bi moglo doći do znatno veće inflacije nego što je predviđeno.

Nakon što je prema podacima MMF-a godišnji prosjek indeksa potrošačkih cijena u BiH u 2020. godini iznosio -1,1%, prema podacima Agencije za statistiku BiH, u decembru 2021. godine stopa promjene indeksa potrošačkih cijena iznosila je 6,4% u odnosu na decembar prethodne godine. U odnosu na decembar prethodne godine, najviši prosječni rast cijena u decembru 2021. godine zabilježen je u odjeljcima prevoz (14,1%), hrana i bezalkoholna pića (10,6%), te stanovanje i režijski izdaci (5%), dok je prosječan pad cijena zabilježen u odjeljcima odjeća i obuća (6,3%), te komunikacije (0,2%). Dalje prognoze kretanja ekonomskih parametara podložne su značajnijim izmjenama radi nastale situacije u Ukrajini. Sukobi u ovoj zemlji će najviše uticati na cijene energetika, prije svega prirodnog gasa iz Rusije, kao i na porast inflacije, što bi moglo uticati na zaoštravanje monetarne politike centralnih banaka, a time i usporavanje rasta BDP-a na globalnom nivou. U mnogim razvijenim zemljama, fiskalna politika i dalje se prilagođava nastalim prilikama i usmjerena je na jačanje ekonomije putem ulaganja u zelene tranzicije i digitalne transformacije, te druga dugoročna ulaganja. Veliki fiskalni paketi koje su najavili ili odobrili EU i SAD mogli bi kumulativno dodati 4,6 biliona dolara BDP-u na svjetskom nivou između 2021. i 2026. godine. S druge strane, više kamatne stope i niži državni prihodi opteretili su kapacitete zemalja u razvoju s niskim prihodima čime su iste onemogućene pružati adekvatnu fiskalnu podršku i servisirati svoj dug. Uopšteno, fiskalna politika i dalje pruža podršku, s padom deficit-a, u prosjeku za oko dva procentna poena BDP-a u 2021. godini. Međutim, deficiti su i dalje znatno iznad pretpandemijskih nivoa, posebno u razvijenim zemljama, te se predviđa njihovo dodatno smanjenje za gotovo tri procentna poena u 2022. godini i povratak na nivoe prije izbijanja pandemije do 2026. godine.

Rast realnog BDP-a i dalje je bio snažan u trećem tromjesečju 2021., blizu stopi predviđenoj projekcijama iz juna 2021. Kontinuirano jačanje rasta prije svega je podstaknuto domaćom potražnjom, i to posebno potražnjom za uslugama za potrošače, što je posljedica visokih stopa procijepljenosti te povezanog smanjenja straha od zaraze i popuštanja ograničenja uzrokovanih pandemijom. Podstaknut je i porastom realnog raspoloživog dohotka i znatnim smanjenjem stope štednje. U trećem tromjesečju taj je rast, koji je bio najveći u uslužnom sektoru, više nego nadoknadio sve veću važnost uskih grla u nabavnim lancima kao faktora koji otežavaju industrijske aktivnosti.

Grafikon: Rast realnog BDP-a europolučja; Izvor: ECB

Napomene: Podaci su sezonski i kalendarски prilagođeni. Istoriski podaci mogu se razlikovati od najnovijih Eurostatovih podataka ako su ti podaci objavljeni poslije krajnjeg datuma projekcija.

Bosna i Hercegovina

Od prvobitno umjerenog oporavka do ekspanzije značajnih razmjera, ekonomija Bosne i Hercegovine je na kraju 2021. godine zabilježila realni rast bruto društvenog proizvoda (BDP-a) znatno premašivši rekordni pred-pandemijski nivo BDP-a iz 2019. godine. Ekonomска dinamika u 2021. godini donijela je ključnu prekretnicu i dobar oporavak ekonomije, te omogućila nadoknadu izgubljenog tokom recesije u 2020. godini. Rezultat oporavka je rekordan nivo BDP-a uz zabilježeni realni rast BDP-a od 7,1% godišnje. Snažan rast vođen je izvanrednim učinkom izvoza roba i usluga s rastom od 42,3% godišnje. Navedeno je direktni rezultat dobrog pozicioniranja izvoznika u uslovima pojačane globalne potražnje izazvane negativnim posljedicama pandemije, naročito kada je u pitanju izvoz u EU. Na rast BDP-a uticala je i privatna potrošnja, najveća kategorija ovog ekonomskog pokazatelja, koja snažno korelira s ukupnim kretanjem BDP-a, ostvarivši rast od 6,1% godišnje. Priliv doznaka iz inostranstva, kontinuiran rast plata na nivou 4,5% u 2021. godini, te kreditni rast pogotovo u segmentu stanovništva (5,5% godišnje) su značajno doprinijeli oporavku potrošnje. Doprinos privatne potrošnje iznosio je 4,3 procentna poena ukupnog ostvarenog ekonomskog rasta dok je doprinos neto izvoza iznosio 1,5 procentnih poena. Intenzitet rasta državne potrošnje je iznosio 1,6% godišnje, što je iznadprosječan rast u poređenju s godinama prije pandemije. Duboka kontrakcija bruto investicija u prvom kvartalu 2021. godine je onemogućila snažniji očekivani oporavak bruto investicija na godišnjem nivou, čime zabilježeni rast od 4,4% godišnje nije bio dovoljan da se popuni negativan jaz iz 2020. godine. Velika neizvjesnost vezana za kretanje pandemije u 2021. godini je dodatno opteretila oporavak segmenta domaćih investicija BiH ekonomije. Trendovi na globalnom tržištu su pozitivno uticali na ekonomski oporavak BiH u 2021. godini u smislu uticaja na neto izvoz. Međutim cjenovni šokovi s globalnih tržišta su se preliili na domaće tržište, te je već četvrti kvartal 2021. godine donio snažne inflatorne pritiske s prosječnom inflacijom na nivou od 5,4% uz pojačan rizik kulminacije u prvom dijelu 2022. godine. Ubrzan i nekontrolisan rast cijena kao glavna prijetnja očekivanom umjerenom oporavku u 2022. godini je produbljen nemilim dešavanjima i sukobima u Ukrajini. Realni rast BDP-a u 2022. godini predviđa se na umjerenom nivou od 3,2% godišnje (na nivou BiH), praćen kontinuirano povišenom inflacijom koja će dosegnuti rekordne cifre u prvoj polovini 2022. godine i u konačnici rezultirati očekivanom prosječnom inflacijom od 6,1% godišnje.

2.2. Indikatori finansijskog zdravlja bankarskog sektora Bosne i Hercegovine

Na osnovu izvještaja banaka bankarskog sektora Republike Srpske, ukupna neto aktiva na dan 31.12.2021. godine iznosi 9.551 miliona KM. Sedam banaka je iskazalo neto dobit (bruto dobit umanjena za obračunati porez) u ukupnom iznosu od 122,8 miliona KM koja je veća za 62,0 miliona KM ili 102% u odnosu na 2020. godinu. Stopa povrata na kapital (ROE) je 10,34% (za 2020. godinu: 5,01%). Ukupni prihodi (neto kamatni prihod i operativni prihod) bilježe rast za 9,8% u odnosu na 2020. godinu, dok ukupni rashodi bilježe rast za 7,1% u odnosu na 2020. godinu.

Na nivou bankarskog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine ukupna neto aktiva na dan 31.12.2021. godine iznosi 25.891 miliona KM. Za 2021. godinu iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 293,6 miliona KM, što je za 119,3 miliona KM više u odnosu na 2020. godine kada je pandemija značajnije uticala na profitabilnost banaka. Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan finansijski rezultat za 2021. godinu.

Nekvalitetni krediti bankarskog sektora RS, odnosno krediti razvrstani u nivo kreditnog rizika 3 (NPL) iznose 226,8 miliona KM i u odnosu na kraj 2020. godine manji su za 60,7 miliona KM ili 21%. Učešće NPL u ukupnim kreditima je smanjeno sa 5,23% na 3,98% najvećim dijelom kao rezultat primjene nove regulative kojom je definisana obaveza računovodstvenog otpisa nekvalitetnih kredita.

Stopa pokrivenosti ukupnih kredita ispravkama vrijednosti bankarskog sektora RS iznosi 5,65% i manja je za 0,85 procentna poena u odnosu na kraj 2020. godine. Stopa pokrivenosti ukupnih NPL-a ispravkama vrijednosti iznosi 81,6%.

Kreditni portfolio bankarskog sektora Federacije BiH u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31.12.2021. godine iznosi 1.021 milion KM i čini 6,43% ukupnog kreditnog portfolija, i ima isto učešće kao u 2020. godini. Stopa pokrivenosti ECL za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 77,5 % i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 0,2 procentna poena. Od ukupnih kredita plasiranih pravnim licima, na NPL se odnosi 582 miliona KM ili 3,66% ukupnih kredita, što je za 0,1% više u odnosu na kraju 2020. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 439 miliona KM ili 2,76%, što je za 0,11% manje u odnosu na kraju 2020. godine.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utiču na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora RS, odnosno BiH sa 31.12.2021. godine, i pored negativnih efekata na privredu uzrokovanih pandemijom, još uvijek zadovoljavajuća.

Najznačajniji finansijski pokazatelji poslovanja

1. Izvještaj o finansijskoj poziciji

(u 000 BAM)

	2021.	2020.	Ind 21/20
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	825.788	502.958	164
Finansijska imovina	299.311	281.468	106
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	1.450.528	1.430.622	101
Materijalna i nematerijalna imovina	48.570	54.814	89
Sredstva stečena naplatom potraživanja	8.742	18.089	48
Ostala aktiva	30.359	29.350	103
Ukupno aktiva	2.663.298	2.317.301	115
Depoziti	2.068.719	1.771.271	117
Kreditne linije	293.435	279.301	105
Subordinirani dug	37.600	37.600	100
Ostale obaveze	48.176	45.098	107
Kapital	215.368	184.031	117
Ukupno pasiva	2.663.298	2.317.301	115
Vanbilans	357.645	324.205	110

Nivo neto aktive na 31.12. 2021. godine je ostvaren u iznosu 2.663.298 hiljada KM i 15% je viša od ostvarenja za 2020. godinu. Aktiva je rasla kao posljedica većeg ostvarenja novčanih sredstava u odnosu na prethodnu godinu.

Novčana sredstva su iznosila 825.788 hiljada KM i 64% su viša od prethodne godine. Novčana sredstva su rasla iz razloga rasta depozita banke u svim segmentima.

Finansijska imovina obuhvata imovinu koja se vrednuje po amortizovanom trošku, po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat. Ova pozicija je ostvarena 6% više od ostvarenja prethodne godine: ostvareno 299.311 hiljada KM (2020: 281.468 hiljada KM), što je postignuto zbog kupovine obveznica privrednog društva Elektrokrainje AD Banja Luka, u iznosu od 16.000 hiljada BAM, u mjesecu avgustu 2021. godine, na period od 10 godina, po kamatnoj stopi od 3,5%.

Krediti i dospjela potraživanja po kreditima (neto) su ostvareni za 1% više u odnosu na ostvarenje prethodne godine: ostvarenje na 31.12.2021. godine je 1.450.528 hiljada KM (2020: 1.430.622 hiljada KM).

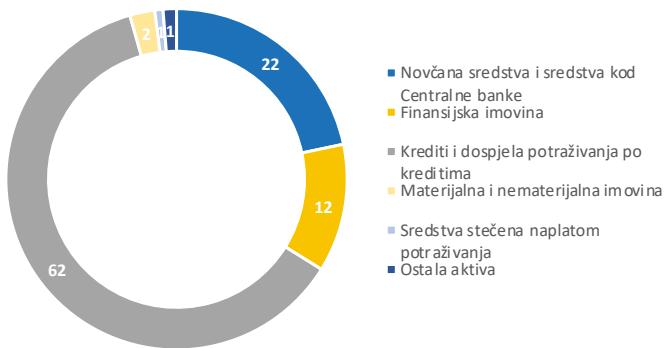
Nivo fiksne aktive ostvaren je u iznosu 48.570 hiljada KM (2020: 54.814 hiljada KM). Manje ostvarenje u toku 2021. godine uslovljeno je manjom potrebom Banke za ulaganja i nabavku osnovnih sredstava.

Nivo neto vrijednosti stečene materijalne aktive na 31.12.2021. godine ostvaren je na značajno nižem nivou od ostvarenja prethodne godine: 8.742 hiljade KM (2020: 18.090 hiljada KM). Banka je izvršila prodaju određenog broja stavki stečene materijalne imovine, a u isto vrijeme značajan iznos izdvojila na obezvrijedenje. Takođe, Banka i dalje namjerava i u narednom periodu nastaviti ovu praksu i svesti neto vrijednost stečene materijalne imovine na što nižu vrijednost. Pokrivenost stečene materijalne imovine ispravkama vrijednosti/obezvrijedenjem za 2021. godinu iznosi 76,37% (stopa za 2020. godinu iznosi 66,73%).

• struktura pozicija aktive za 2021. godinu

• struktura pozicija aktive za 2020. godinu

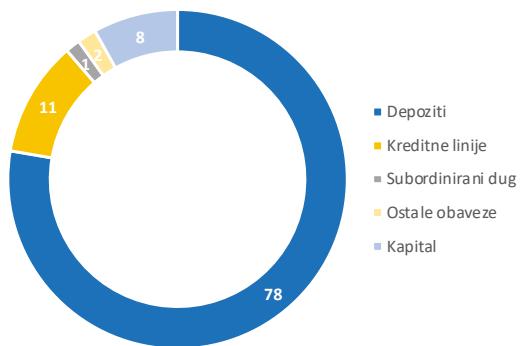
Depoziti su rasli 17% u odnosu na ostvarenje 2020. godine, a po segmentima stanje na dan 31.12.2021. godine je sljedeće:

- Javni sektor 663.203 hiljade KM ili 30% više od ostvarenja 2020. godine
- Veliki klijenti 132.552 hiljade KM ili 20% više od ostvarenja 2020. godine
- SME klijenti 266.361 hiljada KM ili 39% više od ostvarenja 2020. godine
- Stanovništvo 1.002.457 hiljada KM ili 5% više ostvarenja 2020. godine (uz napomenu da 48,46% depozita banke čine depoziti segmenta stanovništvo).

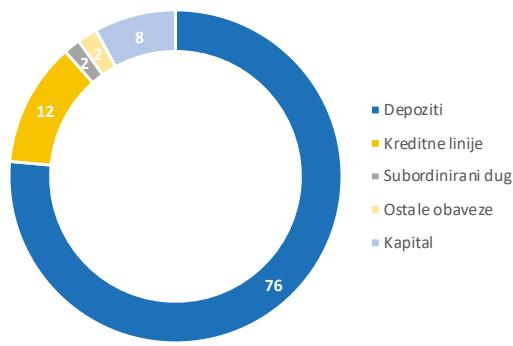
Obaveze po kreditnim linijama su iznosile 293.435 hiljada KM (2020: 279.301 hiljada KM), odnosno 5% više od ostvarenja 2020. godine. Ova pozicija zavisi od potražnje klijenata za kreditima iz tuđih izvora (IRB RS kreditnih linija).

Vanbilans je takođe viši od ostvarenja za 2020. godinu i iznosi 357.645 hiljada KM (2020: 324.205 hiljada KM) i to najviše zbog rasta plativnih i činidbenih garancija.

• struktura pozicija pasive za 2021. godinu

• struktura pozicija pasive za 2020. godinu

2. Izvještaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu

	(u 000 BAM)		
	2021.	2020.	Ind 21/20
Neto prihod od kamata	63.115	60.737	104
Neto prihod od naknada i kursnih razlika	25.761	22.207	116
Ostali opertaivni prihodi	6.247	5.698	110
Operativni i ostali rashodi	(51.757)	(52.185)	99
Obezvrđenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	(6.549)	(12.587)	52
Neto rashod umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke	(12.113)	(10.655)	114
Dobit prije oporezivanja	24.704	13.215	187
Porez na dobit	(1.414)	(591)	239
Dobit tekuće godine	23.290	12.624	184
Ostali dobici i gubici u periodu	(1.953)	2.162	-90
Ukupan rezultat za obračunski period	21.337	14.786	144

Bilans uspjeha je pratio rast u bilansu stanja te su i prihodi u bilansu uspjeha ostvareni znatno više u odnosu na ostvarenje za 2020. godinu.

Neto prihod koji je ostvaren po kamatama iznosi 63.115 hiljada KM i 4% je viši u odnosu na 2020. godinu (60.737 hiljada KM).

Neto prihodi po naknadama i kursnih razlika je rastao 16% u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 25.761 hiljada KM (2020: 22.207 hiljada KM). Svi poslovni procesi su povećali profitabilnost u odnosu na ostvarenje 2020. godine: u skladu sa rastom garancija povećani su prihodi po vanbilansnim poslovima 10%, 12% je rastao prihod po naknadama UPP, 10% je rastao prihod po naknadama IPP, prihodi po poslovanju sa devizama 31%, 66% prihodi po poslovima mjenjača i konverzije, te 28% su veći prihodi po osnovu platnih kartica u odnosu na plan. U 2021. godini došlo je do većeg obima poslovanja najviše iz razloga povećanog obima poslovanja svih segmentata u odnosu na prošlu godinu kad je bio značajan uticaj pandemije, ali i digitalizacijom usluga koje Banka pruža (porastao je broj elektronskih naloga u UPP).

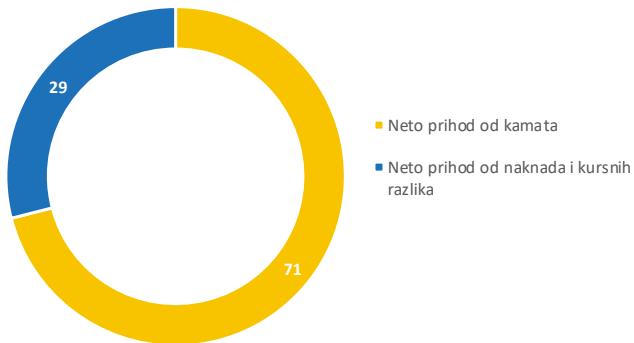
Neto prihod iz finansijskih transakcija je 7% viši od ostvarenja za 2020. godinu: iznosi je 88.876 hiljada KM za 2021. godinu, odnosno 82.944 hiljade KM za 2020. godinu. Iz finansijskih transakcije Banka je ostvarila veći neto prihod od 5.932 hiljada KM u odnosu na isti period prošle godine.

Ostali operativni prihodi su ostvareni u iznosu 6.247 hiljada KM, odnosno za 10% više u odnosu na ostvarenje 2020. godine. U ovoj godini uticaj procjene HOV je iznosio svega 122 hiljada KM (isti period prošle godine 1.873 hiljada KM). Značajan efekat je ostvaren od prodaje materijalnih vrijednosti, odnosno 3.148 hiljade KM (isti period prošle godine 1.023 hiljade KM).

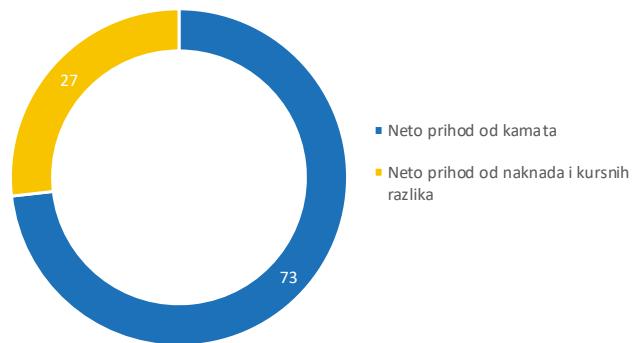
Operativni i ostali rashodi su ostvareni na nešto nižem nivou u odnosu na 2020. godinu i iznose 51.757 hiljada KM (2020: 52.185 hiljada KM).

Neto dobit za 2021. iznosi 23.290 hiljada KM i 84% je viša od ostvarenja prethodne godine. Za 2020. godinu Banka je ostvarila neto dobit u iznosu 12.624 hiljada KM.

• struktura neto prihoda iz finansijskih transakcija za 2021. godinu

• struktura neto prihoda iz finansijskih transakcija za 2020. godinu

3. Ključni indikatori poslovanja (KPI)

(u 000 BAM)

	2021.	2020.	Ind 21/20
Cost Income Ratio CIR	61,14%	72,95%	84
Operativni rashodi/Ukupni prihodi	38,04%	41,61%	91
ROE (Return on Equity)	12,61%	7,67%	165
ROA (Return on Assets)	0,87%	0,54%	161
Učešće neto kamata u ukupnim neto prihodima iz finansijskih transakcija	71,02%	73,23%	97
Učešće neto naknada u ukupnim neto prihodima iz finansijskih transakcija	28,98%	26,77%	108
Udio kapitala u ukupnoj aktivi	8,09%	7,94%	102
Neto krediti kao % ukupne aktive	54,46%	61,74%	88
Stopa regulatornog kapitala (min 12%) + minimalni zaštitni slojevi kapitala (min 14,5%)	17,98%	16,33%	110
Stopa osnovnog kapitala (min 9%)	15,41%	13,10%	118
Stopa redovnog osnovnog kapitala + zaštitni slojevi kapitala (min 11,5%)	15,41%	13,10%	118
Stopa finansijske poluge	7,44%	7,41%	100
Odnos novčanih sredstava i depozita	39,95%	28,42%	141

U toku 2021. godine Banka je smanjila svoj C/I racio za 16%, na što je najveći uticaj imalo smanjenje obezvrjeđenja stečene materijalne aktive zbog njene prodaje.

Ostvarena veća dobit za 2021. godinu uticala je i na rast ROE i ROA sa 7,67% na 12,61% za ROE, odnosno sa 0,54% na 0,87% za ROA.

Rast novčanih sredstva u toku 2021. godine je uticao na pad učešća kredita u ukupnoj aktivi za 12% i za 2021. godinu učešće je iznosilo 54,46% (2020: 61,74%).

Stopa osnovnog kapitala iznosi 15,41% (2020: 13,10%), a stopa regulatnornog kapitala 17,98% (2020: 16,33%). Više stope u 2021. godinu su ostvarene zbog povećane neto dobiti ostvarene 2021. godine.

Nivo finansijska poluga je ostvarena na nivou 7,44% (2020: 7,41%). Stopa finansijske poluge je niža u 2021. godini zbog rasta aktive (u dijelu novčanih sredstava).

Kvantitativno ostvarenje strategije poslovanja

Zadržavajući jednu od vodećih pozicija na bankarskom tržištu Bosne i Hercegovine, stavljanjem akcenta na stabilnost i jačanje likvidne pozicije, zahvaljujući kontinuiranom rastu i razvoju koji je postigla tokom prethodnih godina, Nova banka je i u 2021. godini ostvarila rast u gotovo svim segmentima poslovanja.

Trend rasta klijenata zadržao se u svim segmentima, kako kod fizičkih lica, SME i velikih klijenata tako i kod javnog sektora, što je bio slučaj i sa kreditnim plasmanima i depozitima. Banka je stavila veliki akcenat na poboljšanje kvaliteta kreditnog portfolija, pojačanu aktivnost naplate i zadržavanje postojećih i privlačenje novih, za Banku poželjnih klijenata.

Poslovanje sa stanovništvom

Trend kretanja broja klijenta

Nova banka je tokom 2021. godine nastavila sa aktivnostima uspostavljanja i unapređenja odnosa sa postojećim klijentima, ali i privlačenjem novih koji će postati aktivni i lojalni korisnici proizvoda i usluga Banke.

Zaključno sa poslovnom 2021. godinom, broj klijenata je povećan na 182.208, što u poređenju sa brojem klijenata na kraju 2020. godine koji je iznosio 180.151, predstavlja rast od 1,14%. Slična kretanja su evidentna u broju aktivnih korisnika tekućih računa. Broj korisnika tekućih računa u 2020. godini je iznosio 95.775, što u poređenju sa brojem klijenata na kraju 2021. godine koji je iznosio 98.028, predstavlja rast od 2,35%.

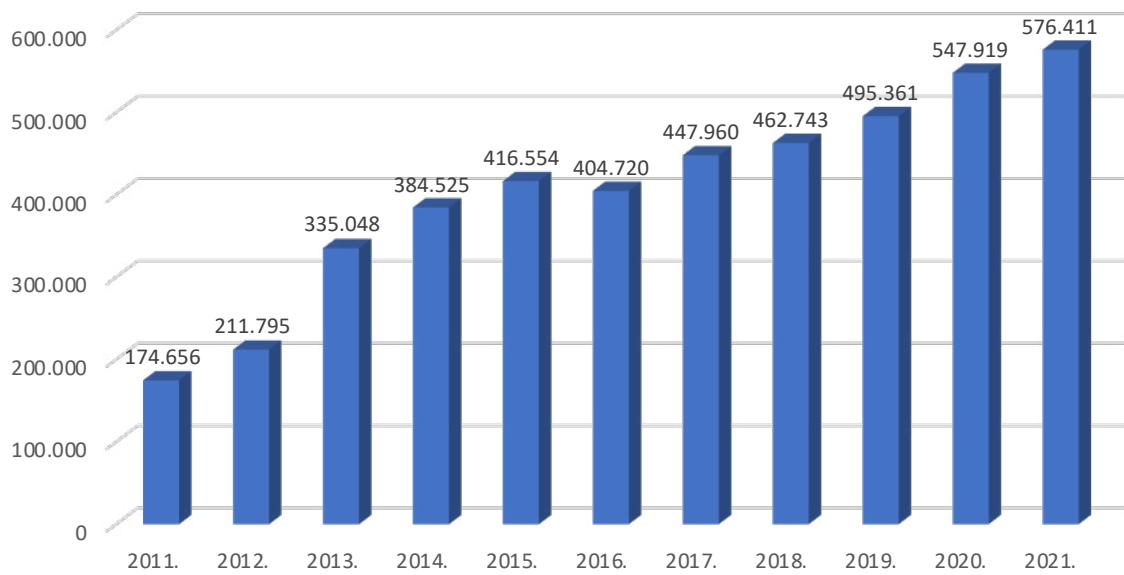
Nova banka će i dalje aktivno raditi na uspostavljenju kvalitetne baze klijenata snažno povezanih sa Bankom, a koji koriste široku lepezu proizvoda.

Trend kretanja plasmana

Stanje portfolija plasmana stanovništva sa dospjelim kreditima na dan 31.12.2021. godine, iznosi 582.974.370 KM i veći je u odnosu na isti period 2020. godine za 3,36%, kada je iznosio 563.410.239 KM. U 2021. godini ostvaren je neto rast plasmana 19.564.131 KM. Od ukupnog portfolija plasmana 98,81% ili 576.025 miliona KM se odnosi na prihodojuće plasmane klijenata koji su redovni u otplati svojih obaveza.

Nivo rasta plasmana od 2011. - 2021. godine

u hiljadama BAM

Grafikon 1: Kretanje nivoa plasmana od 2011. do 2021. godine (bez dospjelih plasmana)

Ostvareni rast je rezultat dobro provedene akcije plasiranja kredita, prije svega nenamjenskih i zamjenskih, kao i stambenih kredita iz vlastitih i sredstava IRB RS-a.

U 2021. godini, Banka je zadržala lidersku poziciju na tržištu, kao finansijska institucija koja je plasirala najviše stambenih kredita iz sredstava IRB RS-a. Zaključno sa poslovnom 2021. godinom plasirano je 25,8 miliona KM kredita svim grupama korisnika ili 44% ukupno plasiranih stambenih kredita iz sredstava IRB RS-a.

U 2021. godini posebna pažnja je posvećena većoj naplati i restrukturiranju problematičnih kredita što je na kraju 2021. godine rezultiralo smanjenjem nivoa dospjelih ne naplaćenih kredita u odnosu na 31.12.2020. godine. Iznos NPL na kraju 31.12.2021. godine za kredite koji su u statusu neizmirenih obaveza iznosi 18.248.668 KM ili 3,13%.

Trend kretanja depozita

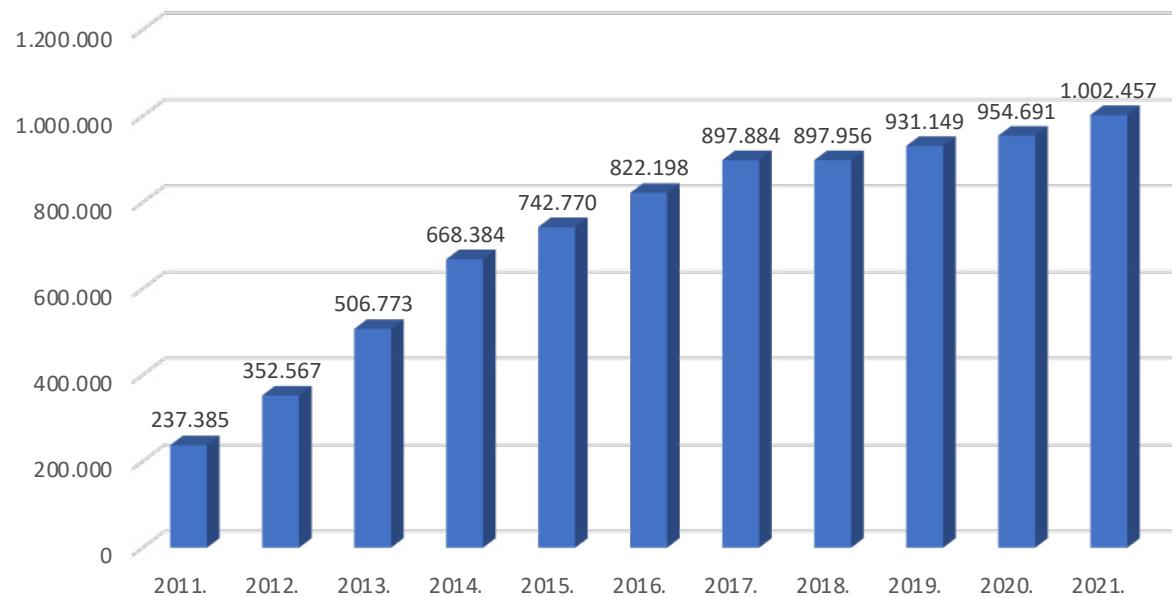
Banka je u periodu od 2010. do 2021. godine zabilježala značajan rast nivoa depozita stanovništva. Ključni cilj je bio da se napravi diversifikacija rizika na veći broj manjih depozita fizičkih lica. Takođe, jedan od strateških ciljeva jeste alociranje velikih depozita iz privrede na veći broj manjih depozita fizičkih lica. Odnos depozita privreda-stanovništvo 2021. godine bio je 51,5% prema 48,5% u korist depozita pravnih lica. I u narednom periodu fokus će biti na povećanju nivoa depozita fizičkih lica kao stabilnog izvora finansiranja.

Banka je u 2021. godini zabilježila rast portfolija u visini od 5,00% i ukupni depoziti stanovništva na kraju 2021. godine iznose 1.002.457.853 KM. Avista depoziti kao jeftin izvor sredstava imali su značajan rast u 2021. godini. Avista depoziti iz godine u godinu bilježe značajno učešće u ukupnim depozitima stanovništva. Na kraju 2020. godine učešće u ukupnim depozitima iznosilo je 31,97%, dok je na kraju 2021. godine učešće uvećano na 36,12%.

U svrhu ostvarenja ciljeva i povećanja nivoa depozita ključnu ulogu ima dugogodišnje uspješno poslovanje, kontinuirani rast, izgradnja povjerenja i liderске pozicije na tržištu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine. Banka je prepoznata kao pouzdan i siguran partner u poslovanju sa stanovništvom. Banka kao članica Agencije za osiguranje depozita obezbjedila je dodatnu sigurnost svojim klijentima što je imalo za krajnji rezultat stvaranje povjerenja i sigurnosti u Banku.

Nivo rasta depozita od 2011. - 2021. godine

u hiljadama BAM

Grafikon 2: Kretanje nivoa depozita od 2011. do 2021. godine

Paketi računa

Atraktivnija ponuda usluga u okviru pojedinačnih paket računa rezultovalo je porastu broja paketa računa u 2021. godini. Na kraju 2020. godine broj paketa iznosi je 63.593, dok je na kraju 2021. godine ukupan broj paketa iznosio je 65.881, što predstavlja povećanje za 3,60%. Ovaj broj paketa, prema posljednjem obračunu, donosi Banci značajan nekamatonosni mjesечni prihod.

Kvalitet usluge

Banka je nastavila i u 2021. godini svoju pažnju usmjeravati na uspostavljanje i mjerjenje kvaliteta usluge koju zaposleni pružaju klijentima, sa posebnim osvrtom na ponašanje službenika koji su u svakodnevnom radu u direktnom kontaktu sa klijentima, njihovom načinu ophođenja, prodaji usluga, odsustvima, zamjenama, rotacijama, a sve u cilju pružanja najkvalitetnije usluge kojom Banka postiže lojalnost klijenata. Osnovni cilj uspostavljanja i mjerjenja kvaliteta usluge je da se zadrže postojeći klijenti i da unapređenjem kvaliteta usluge privuku novi, jer samo na taj način će Banka biti u mogućnosti da raste i da sačuva vodeću ulogu na tržištu.

Kvalitet usluge će biti praćen kroz indeks kvaliteta, koji podrazumijeva sljedeće stavke:

- posjete Mystery shoppinga
- ocjena radnog okruženja
- nivo migracije
- stope odlazaka klijenata
- rezultati testiranja.

Poslovanje sa pravnim licima

U domenu Divizije poslovanja sa pravnim licima nalazi se poslovanje sa velikim korporativnim klijentima, javnim sektorom, javnim preduzećima, kao i poslovanje sa malim i srednjim preduzećima. Značajnije aktivnosti poslovanja divizije usmjerene su na očuvanje stabilnog tržišnog rasta i razvoja, kroz stalno unapređenje poslovne saradnje i podrške u poslovanju sa klijentima.

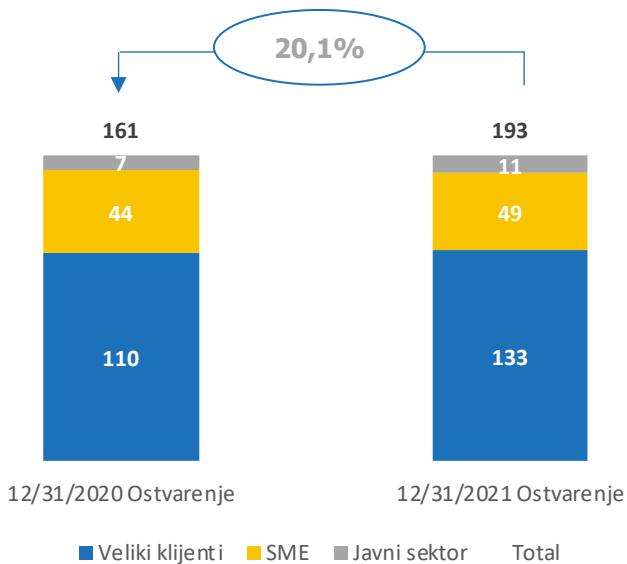
U 2021. godini Banka je nastavila da širi bazu klijenata pravnih lica. U odnosu na 2020. godinu, ukupan broj klijenata povećanje za 3,55%, te je primjetan rast u svim sektorima u sklopu Divizije. Sličan trend ostvaren je kada je u pitanju i broj transakcionih računa. Značajno povećanje klijentske baze u posmatranoj godini rezultat je kontinuiranog prilagođavanja potrebama klijenata i akvizicijskih aktivnosti na tržištu.

Tokom 2021. godine, Banka je plasirala 2,4% više kredita pravnim licima u odnosu na 2020. godinu, pri čemu je postojala stalna tendencija porasta stope plasiranih kredita. U posmatranoj godini, Banka je odobrila preko 352 mil. KM pravnim licima, gdje je Sektor poslovanja sa malim i srednjim preduzećima odobrio više od 125 mil. KM kredita. Javnom sektoru odobreno je preko 100 mil. KM, što je za 14% više u odnosu na 2020. godinu, dok je za velike klijenate plasirano 127 mil. KM kredita.

Uporedno sa kvantitativnim rastom portfolija, ostvaren je značajan rezultat u domenu kvaliteta portfolija. Tokom 2021. godine, fokus Banke bio je na smanjenju neprihodujućih kredita u ukupnom portfoliju, te je učešće NPL kredita pravnih lica kroz razne aktivnosti, u odnosu na 2020. godinu smanjeno za 2,5%.

Stabilno tržišno učešće u domenu kredita pravnih lica, Banka je zadržala i tokom 2021. godine, pri čemu se u ukupnim kreditima nalazi na prvom mjestu u Republici Srpskoj, dok se na nivou Bosne i Hercegovine nalazi na četvrtom mjestu. Tržišno učešće kredita pravnih lica iznosi 31,9% u Republici Srpskoj, odnosno 8,3% u Bosni i Hercegovini.

Banka je prepoznata od strane klijenata kao pouzdan partner u efikasnom izvršavanju njihovih zahtjeva, što pokazuje i značajan rast u dijelu garancija. Banka je završila 2021. godinu sa 193 mil. KM garancija pravnih lica, što je preko 20% više u odnosu na kraj 2020. godine.

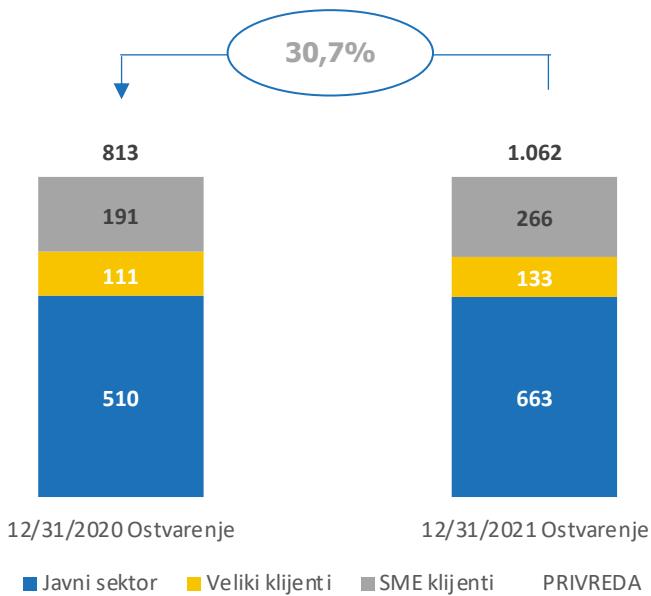

Grafikon 3: Poređenje garancija decembar 2021. u odnosu na decembar 2022., iskazano u mil. BAM

Tokom posmatrane godine, Divizija za poslovanje sa pravnim licima izdala je preko 225 mil. KM garancija, pri čemu su najveće učešće u izdatim garancijama imali veliki korporativni klijenti.

Tržišno učešće kredita pravnih lica iznosi 31,9% u Republici Srpskoj, odnosno 8,3% u Bosni i Hercegovini.

U 2021. godini zabilježen je snažan rast depozita (+30,7% vs. 2020. godina), što je primjetno u svim sektorima poslovanja sa pravnim licima. Povjerenje klijenata u sigurnost Banke najbolje pokazuje pozicija Banke na tržištu, pri čemu se nalazi na prvom mjestu u Republici Srpskoj, odnosno na trećem mjestu u Bosni i Hercegovini. Tržišno učešće depozita pravnih lica u Republici Srpskoj iznosi 31,3%, odnosno 7,6% u Bosni i Hercegovini.

Grafikon 4: Poređenje ostvarenja depozita 2021. godine u odnosu na prethodnu godinu i Plan, iskazano u mil. BAM

Prateći savremene trendove, Banka je nastavila sa procesom unapređenja tzv. alternativnih kanala i povećanja broja korisnika istih, što je rezultiralo sa povećanjem prodaje ostalih proizvoda Banke (transakcioni računi, devizni računi, e-banking, biznis kartice). Kao jedan od pokazatelja pozitivnog trenda je povećanje u volumenu transakcija za 12,4% i broju transakcija za 6% u odnosu na 2020. godinu.

Razvoj proizvoda za stanovništvo

Banka je tokom 2021. nudila široku lepezu kako tradicionalnih bankarskih proizvoda i usluga (uključujući različite vrste kredita, depozita i štednje, platnih transakcija i transfera novca i mjenjačkih poslova), tako i proizvoda i usluga direktnih kanala (mobilno, elektronsko i kartice).

Fokus tokom 2021. godine je bio na simplifikaciji proizvoda i procesa, te prilagođavanju istih standardima tržišta, podržano kroz implementaciju redovnog praćenja profitabilnosti po svakom pojedinačnom proizvodu/ usluzi i mjesečnim praćenjem tržišnih kretanja.

Banka je i tokom 2021. godine nastavila sa kampanjama promocije svojih proizvoda, iz koje se posebno izdvaja atraktivnu ponudu kreditnih proizvoda, za koje je Banka kreirala ponude prilagođene zahtjevima i potrebama klijenata. Osim širenja palete proizvoda, Banka je nastavila aktivno učešće u programima na nivou Bosne i Hercegovine, a koje imaju za cilj podršku pojedinicima. U 2021. godini Banka je učestvovali sa 44% u ukupnom plasmanu stambenih kredita plasiranih na tržištu Republike Srpske iz sredstava Investiciono razvojne banke Republike Srpske (plasirano je ukupno 53,3 miliona KM, od čega je preko Nove banke plasirano 25,8 miliona KM).

Jednostavno i brzo rješavanje
stambenog pitanja

Tokom 2021. godine, u dijelu razvoja, poseban fokus bio je na digitalnoj transformaciji, a što predstavlja i primarni cilj budućeg poslovanja Banke. U skladu sa navedenim, realizovan je set aktivnosti:

- Implementacija projekta Smart Nova i uvođenje Smart Nova mobilne aplikacije u okviru koje je implementirana usluga e-Novčanik. E-Novčanik obezbjeđuje jednostavnu digitalizaciju kartica bez dolaska u poslovnicu Banke, te nudi beskontaktno plaćanje i podizanje gotovine putem mobilnog telefona. Fokus je, svakako, na preusmjeravanju klijenata da više koriste cjenovno povoljnije i dostupnije elektronske kanale u odnosu na šalter.
- Banka konstantno radi sa kartičnim kućama na unapređenju i povećanju stepena zaštite platnih kartica. Sve kartice koje Banka trenutno izdaje imaju beskontaktnu funkcionalnost i 3DDS zaštitu prilikom plaćanja na Internetu. Banka konstantno unapređuje i proširuje prihvatu mrežu platnih kartica.
- Kontakt centar kao podrška korisnicima i prodajni kanal. Banka je uvidjela potrebu klijenata da u svakom momentu imaju obezbjeđene informacije i podršku, te je pojačala podršku klijentima kroz kadrovsко jačanje i transformaciju kontakt centra. Banka će i ubuduće nastaviti da razvija ovaj vid komunikacije, sa ciljem podizanja nivoa dostupnosti i kvaliteta servisa.
- Sa ciljem unapređenja kontakt centra, Banka je tokom godine počela sa implementacijom alata za kontakt centar (LIVE softver). Efekti implementacije u budućem periodu, kroz rad u Live aplikaciji, ogledaće se u podizanju efikasnosti rada agenata iz kontakt centra kao i otvaranje novog kanala prodaje.
- SMART Zona nudi svoje usluge klijentima po sistemu 24/7, što nije slučaj sa drugim klasičnim organizacionim dijelovima, te doprinosi povećanju stepena dostupnosti bankarskih proizvoda i usluga na samouslužnim uređajima. Banka je već razvila tehnologiju bankarskih multifunkcionalnih uređaja, koji u domenu platnih sistema omogućavaju klijentima uvid u stanja, promete i izvode svih računa u Banci, te plaćanje računa fizičkih lica vezanih za komunalne usluge. U narednom periodu, smjer aktivnosti u ovom domenu ići će ka dogradnji funkcionalnosti na multifunkcionalnim uređajima, odnosno širenju mreže. Razvojem mreže multifunkcionalnih uređaja, Banka će povećati broj mesta na kojima prodaje svoje usluge klijentima, bez otvaranja klasičnih šaltera.

Nova banka će i budući smjer razvoja i investicija svakako usmjeriti na dalja ulaganja u digitalizaciju i unapređenje kako korisničkog iskustva, tako i zadovoljstva klijenata.

Razvoj proizvoda za pravna lica

Banka je i tokom 2021 godine, vodeći računa o svojim klijentima, te poštujući važeću regulativu koja se primjenjuje na poslovanje sa pravnim licima, nudila široku lepezu tradicionalnih bankarskih proizvoda i usluga definisanih Katalogom proizvoda (krediti, otkupi potraživanja/faktoring, garancije, akreditivi, okvirni plasmani, depoziti, poslovi platnog prometa), kao i proizvoda i usluga direktnih kanala prodaje (elektronsko i mobilno bankarstvo, kartice, POS, internet POS).

U 2021. godini došlo je do izmjene organizacione strukture koja je u poslovanju sa velikim i javnim preduzećima, te malim i srednjim preduzećima, značila izmjenu organizacije rada, sa isključivim ciljem da se postigne potpuna orijentisanost Banke ka klijentu. Navedeni pristup namjerava se zadržati i u narednim godinama. Cilj je da se postigne maksimalno zadovoljstvo klijenata, uz što manje reklamacija. S tim ciljem, Banka će raditi na stalnom unapređenju procesa, proizvoda i usluga, te unapređenja znanja prodajnog i operativnog osoblja.

U dijelu kreditne aktivnosti, i dalje značajan dio u portfoliju kredita čine krediti iz sredstava Investiciono-razvojne Banke Republike Srpske (IRB RS) koji su veoma traženi od strane klijenata zbog povoljnih kamatnih stopa i dugih rokova otplate.

Nova banka je učestvovala i u realizaciji Garantnog programa podrške privredi za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19, koji sprovodi Vlada Republike Srpske, s ciljem pomoći klijentima u prevazilaženju problema u poslovanju, a koji su bili izazvani pandemijom.

Pored standardnih kreditnih proizvoda, Banka je nudila kredite za projektno finansiranje kao specifičan vid finansijske podrške, gdje se korištenje sredstava prilagođava potrebama izgradnje stambenih, poslovnih, stambeno-poslovnih, infrastrukturnih ili industrijskih projekata, dok se, s druge strane, otpata adaptira tržišnom plasiraju predmeta finansiranja.

Banka je zadržala svoju prepoznatljivosti po aktivnosti poslovanja sa garancijama, kao i u aktivnosti pružanja usluga unutrašnjeg i no platnog prometa, koje su značajno učestvovali i u prihodima Banke.

Banka je u 2021. godini osigurala novu kreditnu liniju svojim klijentima, koju implementira preko IRB RS, a to su krediti za implementaciju Projekta oporavka i podrške firmama iz sredstava Svjetske banke, koji su namijenjeni malim i srednjim preduzećima koja su imala pad bruto prometa/obrta od najmanje 20% u periodu između 1. aprila i 30. juna 2020. godine, u poređenju sa istim periodom 2019. godine, zatim koja su inkluzivna za žene (više od 50% je u vlasništvu žena; ili kojim upravljaju žene (tj. s najmanje jednom ženom na vrhu menadžmenta ili s najmanje 25% zastupljenosti žena na srednjem nivou upravljanja); ili zapošljava procenat žena koji je veći od prosjeka u relevantnom sektoru; ili se povećao udio zapošljavanja žena za minimalno 5% u prethodnoj godini), te koja su mlada preduzeća (preduzeća sa manje od 5 godina od datuma registracije, ali koje nije osnovano nakon 1. januara za godinu prije predavanja zahtjeva) ili koja su sa sjedištem u manje razvijenim regijama.

U 2021. godini Banka je donijela odluku, sa primjenom od 1. januara 2022. godine, o uvođenju varijabilne naknade na vođenje računa, kao posljedica, odnosno reakcija na uvođenje naknade Centralne banke BiH na viškove sredstava banaka iznad obavezne rezerve, u iznosu 0,75% za račune sa prosječnim mjesечnim stanjem sredstava iznad iznosa od 1.000.000KM. Banka je uspješno realizovala uvođenjenakenade,nanačindanijedošlodoodlaskaklijenataiodlivanjihovih sredstava.

U dijelu pružanja usluga u direktnim kanalima prodaje, u 2021. godini uspješno je završena i uvedena aplikacija elektronskog bankarstva Smart Nova, web i mobilna, za koju se očekuje da će imati sve veći broj korisnika, naročito jer je planirano i dalje ulaganje u unapređenje funkcionalnosti aplikacije.

Banka je značajne napore ulagala u širenje mreže POS terminala, povećanje prodaje proizvoda POS-a i praćenje aktivnosti mreže, te profitabilnosti proizvoda. Zahvaljujući svim naporima, Banka je postala prepoznatljiva po svojoj mreži. U budućem periodu, planiran je razvoj mreže i POS-a kao proizvoda. U tom segmentu poslovanja posebno se ističe usluga internet POS-a, odnosno online plaćanja (e-commerce), po kojoj je Banka jedinstvena u cijelom bankarskom sektoru.

Upravljanje sredstvima

Upravljanje likvidnošću

Osnovna uloga Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom jeste planiranje i upravljanje aktivom i pasivom Banke, u cilju postizanja adekvatne/optimalne likvidnosti i profitabilnosti, a u skladu sa definisanim tolerancijom izloženosti rizicima (kamatni rizik i rizik likvidnosti).

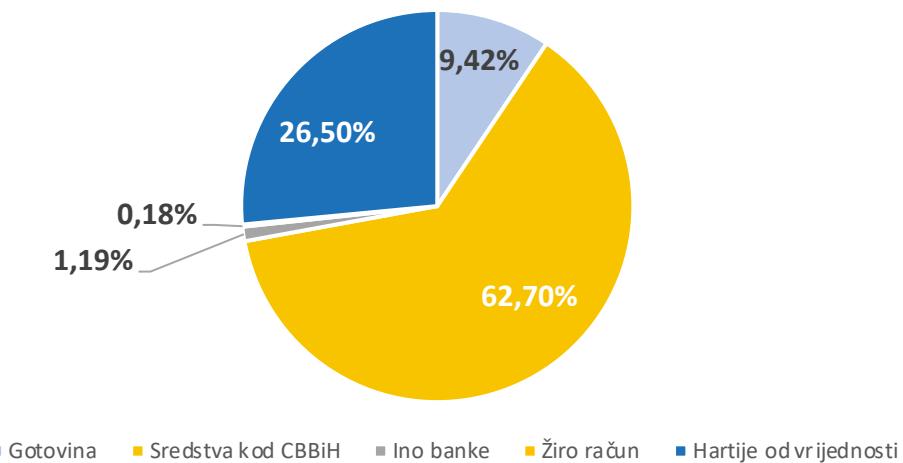
Ključne stavke koje su u nadležnosti Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom su:

- Planiranje i upravljanje likvidnom pozicijom Banke i izvorima finansiranja
- Strateško upravljanje i planiranje depozitnog potencijala sa aspekta ročne strukture, koncentracije i kamatnih stopa
- Definisanje internih transfernih cijena u skladu sa tržišnim uslovima, određivanjem minimalne cijene kreditnih proizvoda i maksimalne cijene depozitnih proizvoda
- Upravljanje pozicijama kapitala.

Upravljanje likvidnošću i depozitnim potencijalom zasniva se na održavanju optimalne likvidnosti, uz minimiziranje troškova i održavanje adekvatne strukture novčanih sredstava, ali i likvidnih rezervi, u cilju obezbjeđenja adekvatnog nivoa i neometane isplate dospjelih obaveza u redovnim i stresnim okolnostima.

U upravljanju izvorima finansiranja najveći akcenat je na depozitima (učešće na 31. 12. 2021. godine iznosi 86,2% ili 2,068 mlrd. KM). Politika upravljanja depozitima zasniva se na: upravljanju strukturom u cilju smanjenja koncentracije, optimalne ročne strukture, te definisanja stabilnog nivoa depozita.

Na 31. 12. 2021. godine, novčana sredstva iznose 827 miliona KM, što čini: gotovina (106 miliona KM ili 12,82%), sredstva kod CBBiH (705 miliona KM ili 85,31%), sredstva kod ino banaka (13 miliona KM ili 1,62%), dok posmatrano sa hartijama od vrijednosti (298 miliona KM), likvidne rezerve iznose 1,12 mlrd KM sa učešćem: gotovina (9,42%), sredstva kod CBBiH (62,7%), sredstva kod ino banaka (1,19%) i HOV (26,5%).

Grafikon 5: Struktura likvidnih rezervi na dan 31.12.2021.

Što se tiče upravljanja likvidnošću, Banka je posebnu pažnju posvetila ulaganju u portfolio hartija od vrijednosti s ciljem ostvarenja kamatnog prihoda. U strukturi hartija od vrijednosti sa 4,18% učestvuju akcije domaćih i stranih emitentata, dok obveznice imaju učešće od 95,82%. Ulaganjem u niskorizične hartije od vrijednosti - državne obveznice, Banka profitabilno ulaže višak novčanih sredstava i povećava kamatni prihod.

Upravljanje deviznim rizikom

Devizni rizik predstavlja mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat Banke uslijed nepovoljnih promjena deviznih kurseva. Devizni rizik nastaje kada Banka ima otvorenu deviznu poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvalutnih odnosa, odnosno promjene cijene BAM u odnosu na druge valute. Deviznom pozicijom Banke svakodnevno je upravljano u skladu sa internim limitima Banke kao i standardima i limitima koji su određeni i propisani od strane regulatora.

Tokom 2021. godine kursne razlike su se oporavile nakon pada ove vrste prihoda tokom pandemijske 2020. godine. Smirivanje širenja virusa, otvaranje granica i normalizacija protoka robe i ljudi bili su najznačajniji faktori rasta kursnih razlika u 2021. godini. Tokom 2021. godine ostvareno je ukupno 9,365 miliona KM kursnih razlika što je povećanje od 44,7% u odnosu na 2020. godinu. Najveće učešće u prihodima imaju poslovi sa ovlaštenim mjenjačima u procentu od 62,2%. Tokom 2021. godine, posao ovlaštenog mjenjača je najviše profitirao nakon stabilizacije stanja po pitanju virusa korona, gdje je ova vrsta prihoda zabilježila rast od 97,1% u odnosu na prethodnu 2020. godinu. Nova banka je u 2021. godini zadržala lidersku poziciju po pitanju prometa i broja ovlaštenih mjenjača.

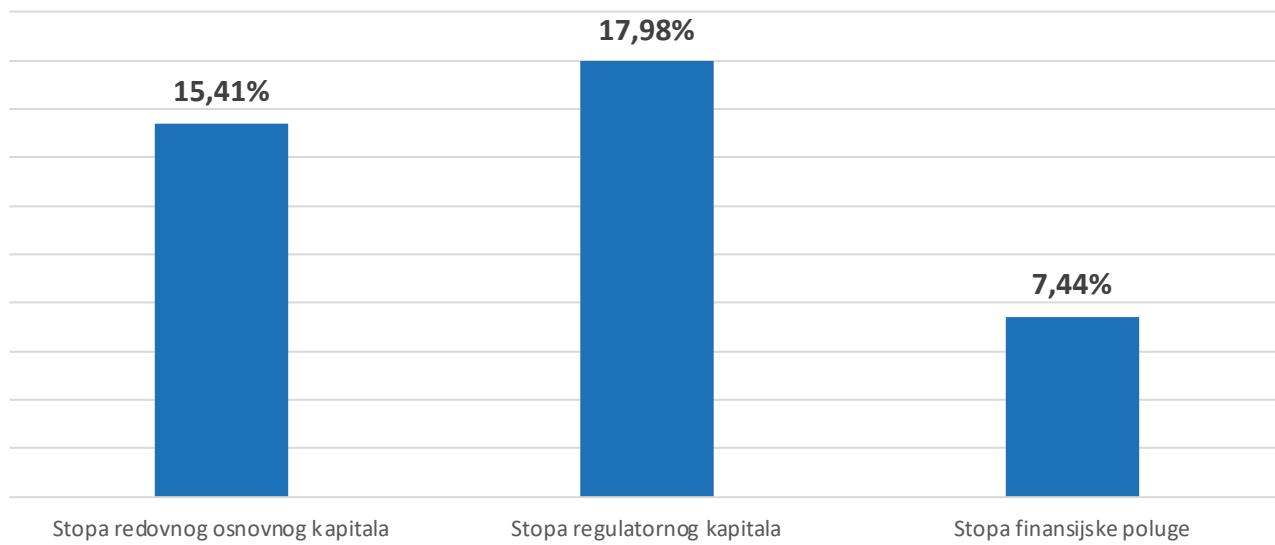
Upravljanje kapitalom

Budući da kapital predstavlja rijedak ekonomski i strateški resurs, upravljanje kapitalom čini jednu od najbitnijih komponenata opreznog, efikasnog i strateškog planiranja i upravljanja Bankom.

Cilj upravljanja kapitalom se zasniva na obezbjeđenju i održavanju optimalnog obima, strukture i izvora kapitala, na način da je Banka opredjeljena na jačanje redovnog osnovnog kapitala, što će omogućiti:

- Ispunjene regulatornih limita
- Ispunjene limite definisanih Odlukom o prihvatljivom nivou rizika
- Ispunjene strateških ciljeva.

Na dan 31. 12. 2021. godine, Banka je ispunila zakonske stope, kao i internu definisane pokazatelje te je ukupan priznati kapital iznosio: 243,7 miliona KM, od čega je redovni osnovni kapital 208,9 miliona KM (85,69%).

Grafikon 6: Stopi kapitala 31.12.2021.

Upravljanje rizicima

Okvir i sistem upravljanja rizicima

Okvir za upravljanje rizicima Banke uključuje:

1. identifikaciju rizika,
2. mjerjenje, odnosno procjenu rizika,
3. praćenje, analiziranje i kontrolu rizika te
4. izvještavanje o rizicima.

Sveobuhvatan, pouzdan i efikasan sistem upravljanja rizicima Banke obuhvata sljedeće:

1. Utvrđivanje značajnih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.
2. Mjerjenje, odnosno procjenu rizika kroz uspostavljene programe, procedure i metode.
3. Mjere za ograničavanje i ublažavanje rizika na način koji će negativne uticaje na poslovanje i bonitet banke svesti na najmanju moguću mjeru.
4. Praćenje, analiziranje i kontrolu rizika.
5. Usputstavljanje odgovarajuće organizacije poslova za efikasno provođenje procesa i postupaka upravljanja rizicima sa jasno definisanim, transparentnim i konzistentnim ovlašćenjima i odgovornostima unutar Banke.
6. Odgovarajuće linije za blagovremeno i kontinuirano izvještavanje organa upravljanja Banke o rizicima.
7. Obezbeđenje informacionog sistema koji omogućava sveobuhvatno i pouzdano prikupljanje podataka potrebnih za praćenje i analizu svih rizika kojima je Banka izložena.
8. Sprovodenje testiranja otpornosti na stres, uzimajući u obzir pretpostavke o promjenama eksternih i internih faktora koji mogu imati značajan uticaj na rizike u poslovanju Banke.
9. Sačinjavanje planova za postupanje u nepredviđenim, odnosno vanrednim situacijama u poslovanju Banke, kao što su Plan za likvidnost za nepredviđene situacije i Plan oporavka.

Organizacija upravljanja rizicima

Upravljanje rizicima je organizovano tako da je nezavisnost u radu obezbjeđenja podjelom poslova, odgovornosti i dužnosti zaposlenih, a čime se sprečava sukob interesa.

Organizacioni dijelovi nadležni za upravljanje rizicima su:

- Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu,
- Sektor za procjenu kreditnog rizika,
- Sektor restrukturiranja i naplate.

Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu je u skladu važećim propisima (Odlukom o sistemu upravljanja u banci) uspostavljen kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima Banke, te je organizovan nezavisno od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje. U njegovoj nadležnosti je, osim praćenja i izvještavanja o svim značajnim rizicima, i definisanje i predlaganje strategije i politike upravljanja rizicima, a ujedno je odgovoran i za nadzor nad funkcionisanjem metoda i postupaka za upravljanje rizicima.

Sektor za procjenu kreditnog rizika je nadležan za procjenu kreditnog rizika pri odobravanju plasmana pravnim i fizičkim licima, i za monitoring kreditnih rizika kroz kontrolu i analizu izloženosti kreditnom riziku po postojećim plasmanima klijenata Banke, sa ciljem minimiziranja troška kreditnog rizika.

Sektor restrukturiranja i naplate je nadležan za upravljanje nekvalitetnim plasmanima, primarno kroz restrukturiranje i postupke prinudne naplate, u cilju smanjenja nenaplaćenih potraživanja od klijenata kako bi se minimalizovali gubici nastali u vezi sa kreditnim rizikom.

Kreditni rizici

U redovnom poslovanju Banka je izložena kreditnom riziku koji se definiše kao mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

U sproveđenju kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih poslovnom i kreditnom politikom Banke i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku.

Banka kroz nezavisne odvojene sektore upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz odobravanje i monitoring u okviru Sektora za procjenu kreditnog rizika, restrukturiranje i naplatu nekvalitetnih plasmana u okviru Sektora restrukturiranja i naplate, dok u okviru Sektora za upravljanje rizicima i kontrolu upravlja kreditnim rizikom na nivou cijelokupnog portfolija Banke.

Cilj Banke je da kroz kreditnu politiku i program upravljanja kreditnim rizikom, koristeći modele za ocjenu rizika, u najvećoj mjeri odobrava plasmane koji nose nizak rizik.

Banka kontinuirano procjenjuje i mjeri iznos očekivanih kreditnih gubitaka za bilansne i vanbilansne izloženosti u skladu sa Metodologijom za klasifikaciju i mjerjenje finansijskih instrumenata, Metodologijom za vrednovanje finansijskih instrumenata i Politikom klasifikacije aktive izložene kreditnom riziku uvažavajući odredbe standarda MSFI 9.

Nekreditni rizici

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog promjene cijena na tržištu, a obuhvata:

- Devizni rizik, koji se odnosi na rizik promjene deviznog kursa i promjene cijene zlata;
- Rizik pozicije, koji predstavlja rizik promjene cijene hartija od vrijednosti ili kod derivativnog finansijskog instrumenta promjene cijene odnosnog (osnovnog) instrumenta;
- Robni rizik, koji predstavlja rizik promjene cijene robe.

Budući da Banka nema knjigu trgovanja kao ni pozicije u robi, kapitalni zahtjev i mjerjenje izloženost tržišnom riziku se odnosi na mjerjenje izloženosti deviznom riziku. Upravljanje deviznim rizikom podrazumjeva optimizaciju devizne strukture aktive i obaveza, na način koji omogućava da fluktuacije kurseva valuta ne ugrožavaju kontinuitet poslovanja i nemaju značajan uticaj na poslovni rezultat Banke.

Banka redovno prati i analizira relevantne faktore koji mogu uticati na fluktuacije kurseva valuta, te održava usaglašenost sa regulatornim zahtjevima u pogledu upravljanja deviznim rizikom i kontinuirano prati regulatorne propise koji se odnose na devizni rizik.

U cilju sprečavanja eventualnih gubitaka zbog nepovoljnog kretanja međuvalutnih odnosa na tržištu, Banka je uvela interne limite kao dodatni nivo zaštite. Pored definisanih limita, Banka redovno vrši stres testiranje promjene deviznih kurseva. Stres testovi se odnose na analizu uticaja iznenadnih promjena kurseva pojedinih valuta na vrijednost deviznog portfelja i poslovni rezultat Banke.

Za potrebe deviznog rizika Banka računa zahtjev za dodatnim kapitalom. U skladu sa propisima regulatora, Banka računa kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene devizne pozicije prelazi 2% njenog regulatornog kapitala.

Kamatni rizik, u bankarskoj knjizi predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa. Povećan kamatni rizik može predstavljati značajnu prijetnju zaradi Banke i njenom o novnom kapitalu, kroz smanjenje kamatnih prihoda ili povećanje kamatnih troškova. U cilju obezbjedenja adekvatnog upravljanja kamatnim rizikom Banka je uspostavila sistem identifikacije, procjene, nadgledanja i izvještavanja o kamatnom riziku. U tom smislu Banka analizira i kontroliše odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke kao i uticaj promjene kamatnih stopa na neto kamatni prihod Banke. Banka redovno provodi i stres testove, koji su važan pokazatelj osjetljivosti Banke na promjene tržišnih kamatnih stopa.

Prilikom upravljanja **rizikom likvidnosti**, Banka identificuje izvore, obim i strukturu likvidnih sredstava koja su potrebna za obezbeđenje njenog kontinuiranog i stabilnog poslovanja u skladu sa definisanim sklonosću ka preuzimanju rizika.

U cilju optimalnog upravljanja rizikom likvidnosti, Banka održava adekvatan nivo likvidnih rezervi, odnosno sredstava koja se izdvajaju za eventualna iznenadna povlačenja značajnog nivoa koncentrisanih depozita.

Primarne izvore finansiranja Banke čine depoziti domaćeg tržišta i djelimično ugovorene kreditne linije također domaćeg tržišta. Banka vodi računa o koncentraciji depozita, te internim limitima propisuje maksimalne nivoe koncentracije depozita.

Strategijom i Politikom upravljanja rizikom likvidnosti kao i Planom likvidnosti za nepredviđene slučajeve Banka je između ostalog definisala pravila i uspostavila sistem odgovornosti za upravljanje rizikom likvidnosti.

Praćenje i izvještavanje o riziku likvidnosti vrši se na unutardnevnoj, dnevnoj, sedmičnoj, dekadnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi izvještava putem regulatornih i internih izvještaja.

Banka redovno prati indikatore koji mogu da ukažu na povećanje rizika likvidnosti i provodi redovne stres testove na osnovu kojih određuje iznos likvidnih rezervi u normalnim i stresnim okolnostima.

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke uslijed propusta u odvijanju poslovnih procesa, ljudskih grešaka, grešaka u sistemu ili dejstva spoljih faktora.

Uloga procesa upravljanja operativnim rizicima je da identificuje, procijeni, kontroliše i smanji mogućnost nastanka i uticaj operativnih rizika i gubitaka. Banka ne može da eliminiše sve operativne rizike, ali kroz proces evidentiranja i analiziranja operativnih gubitaka identificuje propuste u svojim procesima, proizvodima i procedurama i njihovim unapređivanjem smanjuje učestalost i negativan uticaj operativnih gubitaka na poslovanje i profitabilnost Banke.

Banka kontinuirano vrši ublažavanje operativnog rizika, što podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou, kroz utvrđivanje mjera za minimiziranje operativnog rizika koje podrazumijevaju:

1. Monitoring kontrole sistema tehničke zaštite;
2. Upravljanje pravima i privilegijama;
3. Incident menadžment;
4. Prikupljanje i analiza ključnih risik indikatora (KRI);
5. Kontrola stanja gotovine u mreži i iniciranje provođenje mjera za održavanje gotovine u okviru dozvoljenog maksimuma i izvještavanje Uprave;
6. Upravljanje sigurnošću informacija;

Uspostavljen je proces praćenja i izvještavanja o efektima realizacije primjenjenih mjeri i tehnika ublažavanja operativnog rizika. Sistem izvještavanja obuhvata izvještavanje o događajima operativnog rizika po vrstama događaja i linijama poslovanja, uzrocima i izvorima nastanka događaja, značajnosti događaja, mjerama koje namjeravaju da se preduzmu ili jesu preduzete u cilju ublažavanja i ograničavanja posljedica događaja i aktivnostima koje je Banka povjerila trećim licima. Jedan od značajnijih operativnih rizika je cyber rizik.

ICAAP - Postupak interne procjene adekvatnosti kapitala

Interna procjena adekvatnosti kapitala u Banci je uspostavljena kao sveobuhvatni, neprekidni proces praćenja i upravljanja rizicima. Pored toga što obuhvata i pokriva rizike prema standardizovanom pristupu, uključuje i sve ostale rizike kojima je Banka izložena. Navedeni proces je dio planiranja poslovanja, strategije i predviđanja potencijalnih stresnih događaja koji bi imali uticaj na održivost poslovanja i kapital Banke.

Banka kroz postupak ICAAP-a kontinuirano prepoznaje relevantne i materijalno važne rizike, te definiše i po potrebi revidira svoju sklonost ka preuzimanju rizika, te procjenjuje koliki je nivo kapitala neophodan za pokriće materijalno značajnih rizika. ICAAP kao proces u sebi je sublimirao i uspostavio balans između definisanog rizičnog profila Banke, sistema upravljanja rizicima i kapitala kojim Banka raspolaže.

Postupak interne procjene adekvatnosti kapitala Banke sprovodi se minimalno jednom godišnje, a po potrebi i češće.

ILAAP - Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti

Interna procjena adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) je postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti i izvora finansiranja koji Banka sprovodi na kontinuiranoj osnovi, i koji predstavlja ocjenu strategija, politika, procesa i sistema za identifikovanje, mjerjenje, upravljanje i praćenje rizika koji utiču na likvidnost Banke.

Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) doprinosi kontinuitetu poslovanja Banke obezbjeđujući adekvatnost likvidnosti, te obuhvata dva značajna dijela koja se odnose na kvalitativne elemente i kvantitativne elemente procesa.

Kvalitativni elementi procesa se odnose na upravljanje, strategije, politike, procedure, metodologije, procese, mjere i ograničenja korištena u Banci za monitoring i upravljanje likvidnosnim rizikom. Kvantitativni aspekti ILAAP-a su direktno povezani sa kvalitativnim elementima i obuhvataju regulatorno i internu definisana minimalna ograničenja u upravljanju, mjerena izloženosti, stres test, koeficijente likvidnosti i sredstva monitoringa korištena u Banci.

Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) sprovodi se minimalno jednom godišnje, a po potrebi i češće.

Plan kontinuiteta poslovanja

Nova banka razvila je Plan kontinuiteta poslovanja (BCP) u skladu sa regulatornim zahtjevima i međunarodnim standardima, kao i set planova za opravak pojediničnih servisa (DR). Plan je podržan značajnim kapacitetima na rezervnoj lokaciji koja je u potpunosti opremljena za nastavak poslovnih operacija u slučaju nedostupnosti primarne lokacije iz bilo kojih razloga. Rezervna lokacija nalazi se na udaljenosti od približno 250 kilometara od primarne lokacije. Kopiranje podataka između primarne i sekundarne lokacije je u režimu on-line replikacije.

Primarna i sekundarna lokacija opremljene su elektro generatorima sa značajnom autonomijom i rezervom snage, klima uređajima i sistemima za automatsko gašenje požara, uz primjenu zakonskih mjera fizičkog i tehničkog obezbjeđenja.

Pored opreme, na sekundarnoj lokaciji raspoređeni su i ljudski resursi dovoljni za pokretanje i održavanje operacija za vrijeme trajanja eventualne krize.

Standardni razlozi za pokretanje plana kontinuiteta poslovanja su prirodne katastrofe, prekid lanaca snabdjevanja, havarije infrastrukture u okruženju, teroristični napadi, kao i svi drugi razlozi koji mogu dovesti do nedostupnosti primarne lokacije.

Elementi ovih planova se redovno testiraju prema dinamici koju je odobrila Uprava Banke u skladu sa zakonskim i regulatornim okvirom. U toku 2021. godine izvršeno je kompletno testiranje BCP plana tako što su servisirani i testirani sistemi neprekidnog napajanja električnom energijom, sistemi klimatizacije i sistemi za automatsko gašenje požara na primarnoj i sekundarnoj lokaciji. U okviru testiranja izvršeno je simuliranje prekida operacija na primarnoj lokaciji i izvršeno pokretanje i testiranje rada kritičnih i ključnih servisa sa rezervne lokacije. Izvještaj o rezultatima testiranja dostavljen je Agenciji za bankarstvo Republike Srbije.

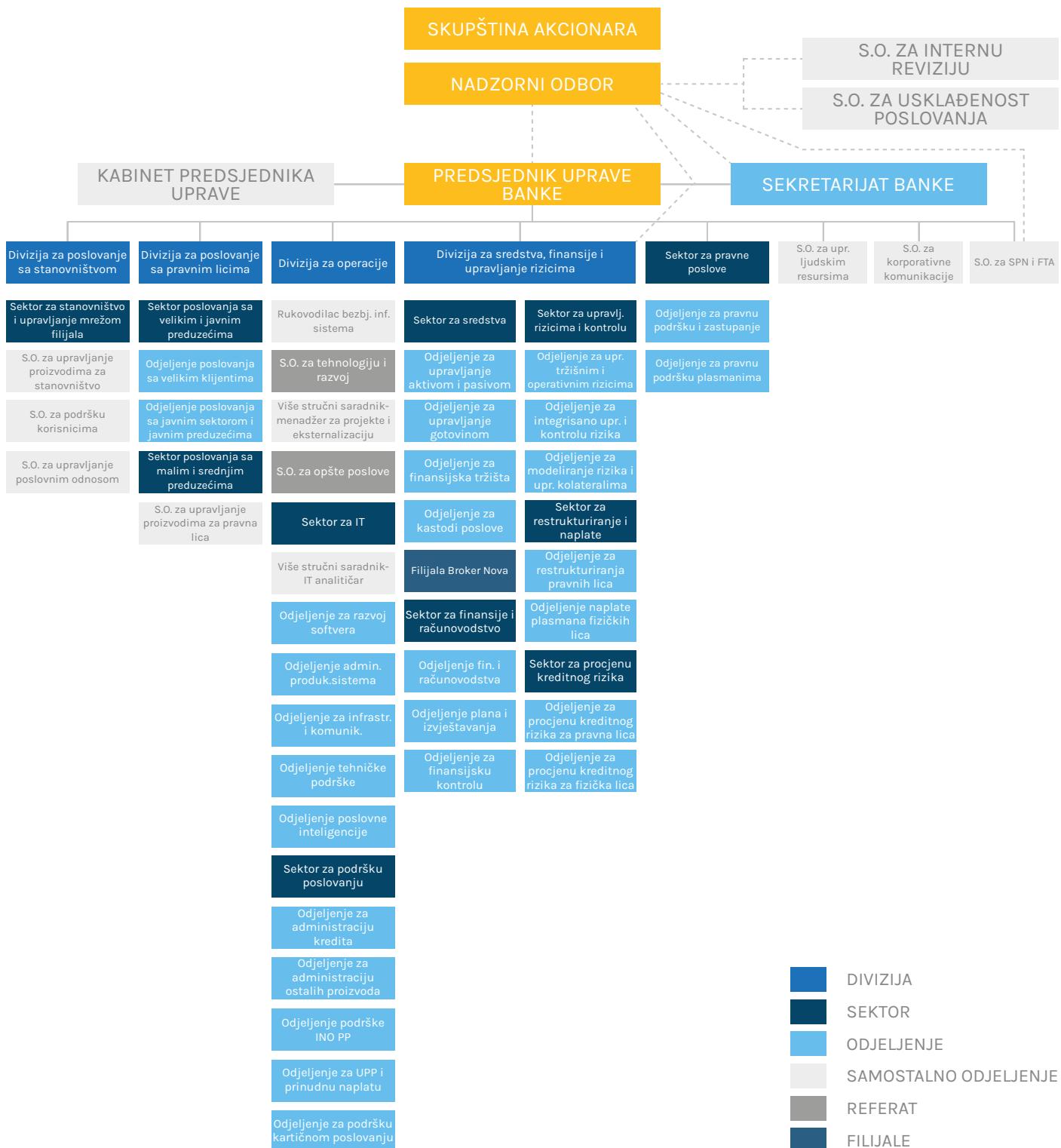
Upravljanje ljudskim resursima

Unutrašnja organizacija Banke na dan 31.12.2021. godine

- 5 članova Uprave koji u svojoj nadležnosti imaju
- 11 sektora
- 12 samostalnih odjeljenja

U okviru Sektora za stanovništvo i upravljanje mrežom filijala posluje:

- 13 Filijala u okviru kojih se nalazi 61 agencija/ekspositura/izdvojeni šalter

Struktura zaposlenih i flktuacija

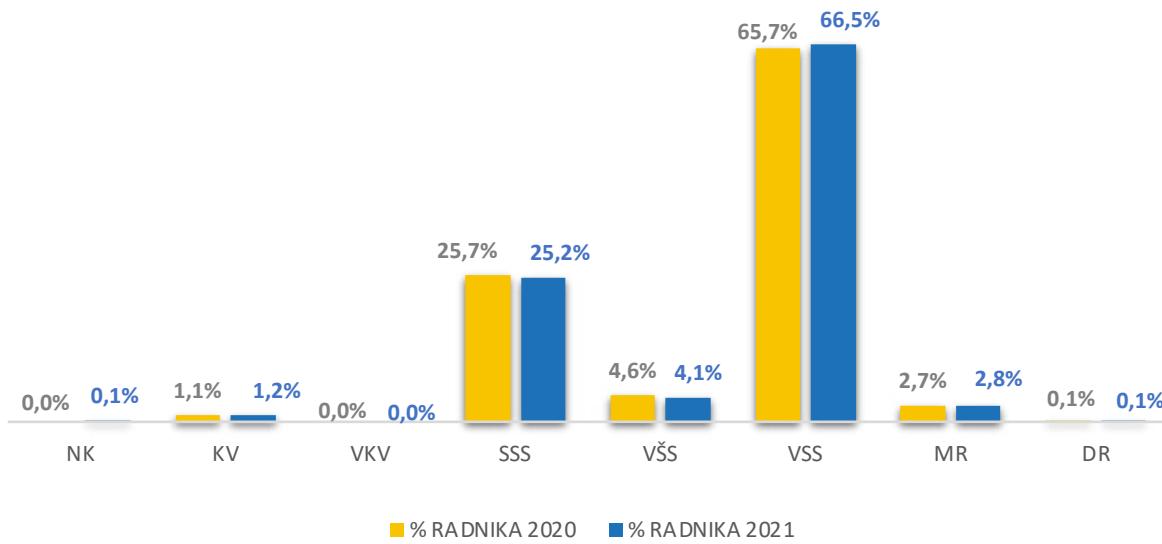
Na dan 31.12.2021. godine, Banka je imala 686 zaposlenih radnika, od kojih 655 na neodređeno. Prosječna starost zaposlenih je 40 godina.

Tokom 2021. godine, Banka se odlučila na značajnije izmjene i ušla u proces reorganizacije i izmjene unutrašnje organizacije Banke, a sve u cilju funkcionalnog grupisanja procesa i poslova, odnosno povećanja efikasnosti u radu i pojednostavljanja grupe poslova.

Optimizacijom procesa uslijed izmjene unutrašnje organizacije i dijelom automatizacijom procesa, broj zaposlenih je smanjen u odnosu na 31.12.2020. godine.

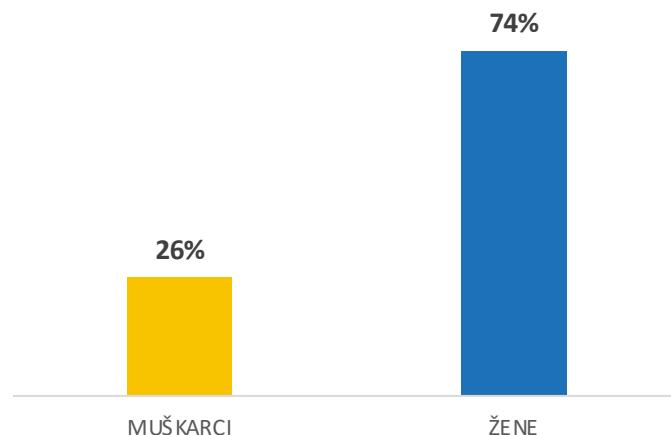
Prema podacima o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih u Banci, 73,5% zaposlenih ima višu ili visoku stručnu spremu ili zvanje magistra ili doktora nauka dok 26,5% zaposlenih ima srednju stručnu spremu ili niže obrazovanje.

U poređenju s prethodnom godinom, evidentno je da se broj radnika sa zvanjem visoke stručne spreme i višeg stepena obrazovanja povećava, dok je primjetna tendencija smanjenja broja zaposlenih sa srednjom stručnom spremom i nižim stepenom obrazovanja.

Grafikon 7: Kvalifikaciona struktura

Prema polu, u Banci je zaposleno 511 radnica ženskog pola, od kojih 86 zauzima rukovodeće pozicije u Banci, te 175 radnika muškog pola.

Grafikon 8: Struktura zaposlenih prema polu

Edukacija zaposlenih

Tokom 2021. godine, veliki broj internih i eksternih edukacija organizovan je za radnike sa fokusom na efikasnosti i optimizaciji procesa rada, dok je na višem rukovodećem nivou fokus bio na organizacionoj klimi i strateškom upravljanju.

Dostupnost edukacija i omogućavanje učenja na bilo kojem mjestu u bilo koje vrijeme od velikog je značaja za Banku, jer je organizacija koja značajne resurse ulaže u kompetencije i znanje radnika i koja kontinuirano uči.

Krajem godine implementirana je online platforma za edukacije koju zaposleni mogu da koriste u edukativne i informativne svrhe i koja im je dostupna kao desktop verzija i mobilna aplikacija. Ospozobljeno je 30 radnika da budu kreatori edukativnih sadržaja i interni treneri za izradu online multimedijalnih edukacija.

Vrsta/način izvođenja edukacije	Broj učesnika edukacija	Ukupan broj sati edukacija
EKSTERNA OBUKA	193	1.994
učionica	44	424
online	149	1.570
INTERNA OBUKA	1.105	2.876
učionica	551	1.676
online	554	1.200
	1.298	4.870

Vrsta edukacije	Broj edukacije
EKSTERNA OBUKA	65
INTERNA OBUKA	17
UKUPNO	82

Prosječan broj sati edukacije po radniku je 7.

Program uvođenje novih radnika u posao

Nova banka želi da omogući novim radnicima da započnu svoje iskustvo rada u Banci uz oslonac i podršku kako bi se u najkraćem mogućem roku prilagodili novom okruženju i uključili u redovan proces rada, kroz kreiranje individualnog plana rada i razvoja, te dodjelom mentora koji zajedno sa rukovodiocem i uz podršku Samostalnog odjeljenja za upravljanje ljudskim resursima prati rad radnika, davanjem povratne informacije na progres i razvojne potrebe.

Društveno odgovorno poslovanje

Nova banka je posvećena planiranju i sprovođenju odgovornih i transparentnih korporativnih aktivnosti koje uključuju društvene, etičke, ekološke i ekonomske napore, sa ciljem poboljšanja kvaliteta života svojih zaposlenih, kao i ekonomske stabilnosti i razvoja lokalne zajednice i društva u cijelini. To, u svojoj osnovi, podrazumijeva poslovni doprinos održivom razvoju. Poslovanje zasnovano na takvoj paradigmi uticalo je na to da i u 2021. godini nisu izostala priznanja od strane javnosti, na koja je Nova banka posebno ponosna.

Privredna komora Republike Srpske, na tradicionalnoj manifestaciji „Izbor najuspješnijih u privredi RS za 2021. godinu“, dodijelila je Banci priznanje za najveći plasman kredita u privredi Republike Srpske. Iako je Banka kreditirala privredu cijele Bosne i Hercegovine, posebno se ističe iznos plasiranih sredstava u privredu Republike Srpske, u iznosu od 691,6 miliona KM. Ova nagrada je potvrda da Banka dugi niz godina ostvaruje izuzetno pozitivne poslovne rezultate, uz visok stepen profesionalnosti i etičnosti, uvažavajući svoje poslovne partnere i klijente.

Saradnja sa domaćim kompanijama, koja se ogleda kroz zajedničke projekte u oblasti niskogradnje i visokogradnje, projekte u oblasti energetike, kao i u praćenju redovnog poslovanja domaćih privrednih društava, rezultovala je nagradom Zlatni BAM za banku sa najvećim iznosom aktive sa pretežno domaćim kapitalom. Stav Nove banke je da su domaće kompanije ponos naše privrede, te da je kao domaća banka u obavezi da im bude siguran partner u svakoj fazi životnog ciklusa kompanije.

Standardi društveno odgovornog poslovanja koje je razvila Nova banka regulišu upravljanje poslovnim procesima, odnose sa zaposlenima, aspekte životne sredine, zdravlja, bezbjednosti, kao i druga značajna pitanja. U 2021. godini, jedan od najvećih izazova za Banku bilo je prevazilaženje poteškoća nastalih uslijed pandemije virusa korona. Uspješno je organizovana vakcinacija zaposlenih, koja je ujedno poslužila kao povod da se ukaže na značaj podizanja svijesti građana o važnosti vakcinacije kao procesa sticanja kolektivnog imuniteta i zaštiti zdravlja, kako zaposlenih, njihovih porodica, tako i klijenata.

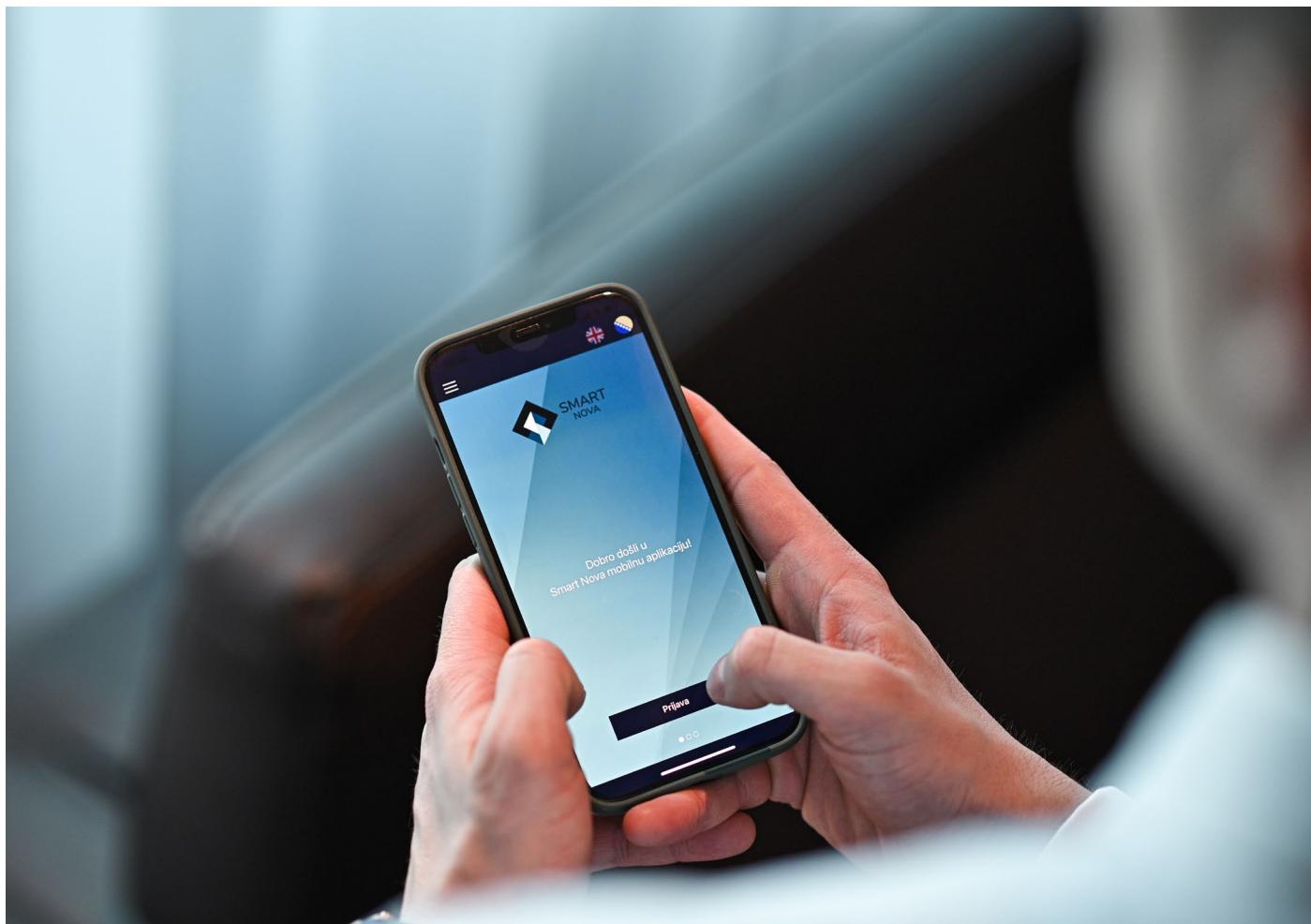

Paralelno sa preventivnim djelovanjem, Banka je aktivno radila i na pružanju podrške poslovnim subjektima, te je sa Investiciono-razvojnom bankom Republike Srpske zaključila Ugovor o supsidijarnom finansiranju, koji je za cilj imao plasiranje sredstava za realizaciju Projekta oporavka i podrške firmama/poslovnim subjektima u Bosni i Hercegovini.

Da bi podstakla održivi razvoj i uspjeh, Nova banka ulaže značajne napore u zadovoljenje potreba klijenata, unapređenje proizvoda i usluga, te poboljšanje internih procesa. Da bi se to postiglo neophodan je uravnotežen pristup, koji uključuje finansijsku perspektivu, perspektivu korisnika, internu poslovnu perspektivu i perspektivu inovacije i učenja. Dobar primjer predstavlja projekat uvođenja usluge mobilnog i digitalnog bankarstva Smart Nova, koji je klijentima omogućio da bez dolaska u poslovnicu, u bilo koje vrijeme, imaju pristup svojim računima, kao i proizvodima koje koriste.

Kao logičan sljed daljeg ulaganja u inovativna rješenja, u 2021. godini implementirana je funkcionalnosti u okviru Smart Nova aplikacije, pod nazivom e-Novčanik, koja omogućava beskontaktna plaćanja mobilnim telefonom sa android operativnim sistemom. Mobilni novčanik predstavlja sadašnjost modernog bankarstva, jer nudi brzinu, praktičnost i sigurnost za klijente.

U današnjoj kulturi izuzetno je važno sačuvati prisustvo i uticaj sporta na različite kategorije stanovništva. Sport ima jedinstvenu sposobnost da privuče i mobiliše. Sa sobom nosi vrijednosti kao što su poštovanje protivnika, poštovanje pravila i timski rad. Na taj način sport može značajno povećati kvalitet života, a prepoznajući njegov značaj Nova banka daje podršku brojnim sportskim kolektivima u Bosni i Hercegovini. U 2021. godini posebno se izdvaja saradnja sa OKK Sloboda i KK Igokea, sa kojima je Banka razvila dugogodišnji partnerski odnos.

Dobrobit lokalne zajednice podrazumijeva buđenje svijesti za važnost razvoja kulture i sporta, kao i podršku savremenom stvaralaštvu, što je Nova banka činila kroz sponzorstva festivala poput Banja Luka Festa i Garden festa Prijedor.

Društvena odgovornost definiše se i kao posvećenost etičkom ponašanju mimo zakonskih obaveza.

Korporativna filantropija je ključna komponenta tog šireg koncepta društvene odgovornosti. Nova banka posebnu pažnju posvećuje najosjetljivijim kategorijama stanovništva, naročito u izazovnom periodu koji je nastupio kao posljedica pandemije virusa korona. Javna kuhinja „Mozaika prijateljstva“ svakodnevno priprema stotine obroka za socijalno ugrožene sugrađane, a u Novoj banci je prepoznala stalnog partnera koji kontinuirano podržava njen rad.

Dragi sugrađani još jedna velika donacija Nove banke pristigla je u prostorije naše javne kuhinje.
Ovi divni ljudi već nekoliko godina daju podršku našem radu te su i ovaj put kupili pileće meso, juneće kobasicice i kupus te smo zaista odahnuli za neki vremenski period.
Svaka čast dobri ljudi na vašoj empatiji i humanosti od srca smo vam zahvalni i želimo vam svako dobro .

Vaš tim Mozaika prijateljstva 😊

Načela društveno odgovornog poslovanja kojim se Nova banka pri tom vodila obuhvataju poduzimanje aktivnosti za dobrobit pojedinaca i zajednice, toleranciju, poštovanje različitosti, ljudska prava, te promocije pozitivnih vrijednosti.

Nova banka a.d. Banja Luka

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2021.
godine i Izvještaj nezavisnog revizora

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

Finansijski izvještaji
za godinu koja se završila
31. decembra 2021. godine i
Izvještaj nezavisnog revizora

Link za preuzimanje:

https://www.novabanka.com/upload/Izvjestaj_nezavisnog_revizora_za_Nova_bank_a_ad_Banja_Luka_2021.pdf

